

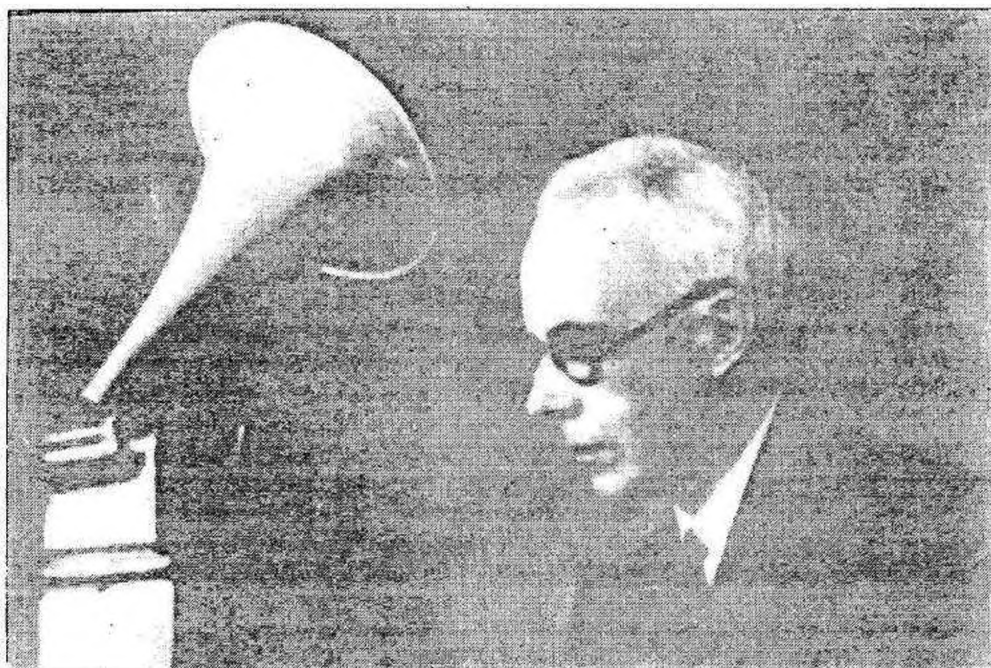
TURAI HÍRLAP

KÖZÉLETI HAVILAP

1995. OKTÓBER - NOVEMBER

50 ÉVE HALT MEG

B
A
R
T
Ó
K

B
É
L
A

TELEFON(TOS) 6. oldal	FŐÉPÍTÉSZE van Turának! 7. oldal
ÁRNYÉKKASTÉLY 8-9. o.	OKTÓBER 23. 12-13. oldal
Versélyben a fiatalsággal? 16-17. oldal	50 ÉVE HALT MEG BARTÓK
TURA ELSŐ Díszpolgára 24. oldal	A MŰV. HÁZ PROGRAMJAI 25. o

Tájékoztató a Képviselő-testület 1995. szeptember 26-i üléséről

Az ülést Tóth István polgármester nyitotta meg. Megállapította, hogy a testület 13 fő jelenlétével határozatképes. Külön köszöntötte dr. Papp Katalin főorvosasszonyt, a gödöllői ÁNTSZ területi vezetőjét. A tervezett napirendi pontokon kívül javaslatot tett egyéb témák megtárgyalására is, s végül jelentést adott a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról.

A képviselő-testület az előterjesztett napirendi pontok tárgyalását, valamint a lejárt határidejű önkormányzati határozatokról adott jelentést egyhangúlag elfogadta.

I. Az ÁNTSZ éves tájékoztatója

A napirendi pont előadója dr. Papp Katalin tiszti főorvos volt.

Írásos anyagában a kiemelkedő pozitív ill. negatív tényeket rögzítette. Külön-külön szólt a település-, élelmiszer-, és foglalkozás egészségügyről. Külön kitért az iskola egészségügyi-védőnői munka területén végzett közös munkára. Az igazgatás- és egészségvédelmi ügyekről nem írt, mivel ezen a téren a fejlesztés, ügyeleti szolgálat átszervezése, stb. mindig az önkormányzattal való előzetes egyeztetés után történik. Szóbeli kiegészítésében elmondta, hogy közvetlen szakterülete az igazgatás-szervezés és egészségvédelem. Véleménye szerint ezen a területen történt a legtöbb esemény és együttműködés.

Tóth István polgármester köszönetét fejezte ki a főorvosasszonynak a sok segítségért, melyet az elmúlt években nyújtott az önkormányzatnak az egészségügy-szolgáltatás előbbrejutása érdekében. Reményét fejezte ki, hogy ez a jó munkakapcsolat a továbbiakban is megmarad.

A testület a 121/ 1995. sz. határozatában az ÁNTSZ éves általános tájékoztatóját elfogadta.

II. Az egészségügy helyzete

A napirendi pont előadója dr. Vészi Zsuzsanna ügyvezető háziorvos volt.

Az igen részletes írásos beszámolóban tájékoztatást adott a község egészségügyi helyzetéről. Felsorolta a Társadalombiztosítás finanszírozási reformját 1993. augusztus 1-től, foglalkozott az ápolónők, háziorvosok továbbképzési tervével, beszámolt a szakorvosi ellátás első eredményeiről, külön szólt a védőnők munkájáról, s két "negatív" hatású rendeletről is tájékoztatást adott. Szóbeli kiegészítésében elmondta, hogy a legújabb rendeletek tükrében szükségesnek tartja a 4. körzet beindítását.

A hozzászólásokból kitűnt, hogy az elmúlt időszakban ezen a téren tett intézkedések, fejlesztések, beruházások ellenére is jócskán van még elvégzendő feladat. Mindezek alapján a testület az alábbi határozatot hozta:

122/ 1995. sz. határozat

A képviselő-testület a 103/ 1995. sz. (VIII.25) Kormányrendelet alapján szükségesnek tartja a 4. háziorvos beállítását, valamint működési feltételeinek

biztosítását. Felhatalmazza a polgármestert az ezzel kapcsolatos előkészületek (pályázati kiírás) megtételére.

123/ 1995. sz. határozat

1. A képviselő-testület "Az egészségügy helyzetéről" szóló beszámolót elfogadja.

2. Felkéri a vállalkozó gyermekorvost, hogy területi ellátási kötelezettség nélkül a háziorvosi tevékenységet vállalja fel, fogadja el a kártyákat. Ezzel a beteg gyermekellátás biztosíthatóbbá, rendezettebbé válhat a községben.

3. Felhatalmazza a polgármestert a vállalkozó gyermekorvossal lefolytatandó tárgyalásra.

124/ 1995. sz. határozat

A képviselő-testület az egészségügyi központ folyamatos, biztonságos üzemeltetése érdekében a készenléti rendelőben éjszakai szolgálatra 1 fő beállítását szükségesnek tartja (hétfő estétől péntek reggelig). Utasítja a jegyzőt, hogy ennek a feltételeit az önkormányzat, a polgármesteri hivatal dolgozza ki, és a költségvetési módosítást terjessze a képviselő-testület elé jóváhagyásra.

III. Hatósági munka törvényessége

A napirendi pont előadója Vadász György jegyző volt.

Az írásos anyag a hatósági munkán túl a hivatal munkáját is ismertette. A hivatal teljes dolgozói létszáma 30 fő, melyből 2 fő GYED-en van. A jelenleg hiányzó két főre számítanak, mert a megnövekedett munkát a hivatalon belül meglévő létszámból kell megoldani.

Tóth István polgármester megköszönte az eddig végzett igen lelkiismeretes munkát. Elmondta, hogy a megnövekedett feladatok némi szervezeti-felépítésmódosításokat igényelnek, melynek javaslatát a jegyzővel közösen készítik el és azt a testületnek kell jóváhagynia. Nem létszámleépítésről van szó, hanem olyan feladat-átcsoportosításról, melyek szervezeti változást is hoznak magukkal.

A beszámolót a képviselő-testület véleményezés után egyhangú szavazattal elfogadta.

IV. Közmeghallgatás előkészítése

Szóbeli előterjesztésében Tóth István polgármester ismertette, hogy a közalkalmazotti törvény évente egy közmeghallgatást ír elő a képviselő-testületnek. A közmeghallgatás időpontját november hónapra javasolta, melyet a testület is elfogadott.

V. Tűzoltósági tájékoztató

A napirendi pont előadója Tóth István polgármester volt. Elmondta, hogy a korábbiakhoz képest változás történt, mert a tüzeseteket ezentúl a Hatvan Városi Tűzoltóságnak kell jelenteni, azonban hatósági kötelezettség szerint községünk továbbra is Gödöllőhöz tartozik.

A képviselő-testület a tájékoztatót tudomásul vette.

VI. Térségi Turisztikai Információs Szervezet tájékoztatója

A napirendi pont előadója Tóth István polgármester volt. Szóbeli tájékoztatójában elmondta, hogy az EXPO elmaradása miatt az 1992-ben megkezdett különféle szervezések Gödöllő térségében is abbamaradtak. A Millecentenárium kapcsán azonban felvetődött az érdeklődés Magyarország iránt. Ebben élenjár Gödöllő térsége, mivel a Grassalkovich kastély helyreállításával megnőtt a város idegenforgalma. Gödöllő felajánlotta a térségnek, a Galgamentének az együttműködést. Ez annyit jelent, hogy akik őt meglátogatják, azokat tájékoztatják arról, hogy 25 km-rel távolabb milyen lehetőségek vannak. Az ebben rejlő lehetőséget kellene megragadni, és képességeinkhez mérten résztvenni benne.

A hozzászólások után a képviselő-testület 126/1995. sz. határozatában úgy döntött, csatlakozik a Gödöllői Turisztikai Információs Rendszerhez.

VII. Környezetvédelmi törvény - kommunális hulladéklerakó és hasznosító telep elhelyezésének vizsgálata

A napirendi pont előadója Tóth István polgármester volt.

Elmondta, hogy Vácszentlászló, Zsámbok és Galgahévíz polgármesterei saját önkormányzataik megbízásából megkeresték az önkormányzatunkat, hogy közösen létesítsünk szilárd hulladéklerakó telepet. A hulladéklerakó (szemétkerakó) helyének kiválasztásával kapcsolatban négy helyen végeztek már vizsgálatokat. Ezekből kellene kiválasztani az arra legalkalmasabbat. Kérte a testületi tagokat, hogy lehetőség szerint minél többen tekintsek meg a már működő, üzemelő, korszerű szemétkerakóhelyet Marcaliban vagy Zsámbokon.

Dolányi Mihály arra figyelmeztetett mindenkit, hogy az idő minket is nagyon sűrges. A négy együttműködni kívánó fél abban egyezett meg, hogy belépnek a Környezetvédelmi Információs Klubba. Bízna abban, hogy közösen sikerül majd létrehozni ezt a telepet, mely mindannyiunk érdekeit szolgálja.

A képviselő-testület egyhangú szavazattal az alábbi határozatot hozta:

127/1995. sz. határozat

A képviselő-testület egyetért a Vácszentlászló - Zsámbok - Galgahévíz községekkel közösen létrehozandó szilárd hulladéklerakó létesítésével. Elfogadja a szomszéd községek felkérését, amely az ezzel kapcsolatos feladatok lebonyolítására irányul.

Tájékoztató a Képviselő-testület 1995. október 31-i üléséről

A Képviselő-testületi ülést Tóth István polgármester nyitotta meg. Megállapította, hogy 12 képviselő jelenlétével a testület határozat-képes. A napirendi pontok módosításához javasolta harmadik napirendi pontként felvenni a főépítész szakértő megbízását; egyéb napirendi pontokhoz pedig a hőforrás melletti terület kisajátításának témáját; a helyi iparüzési adóról szóló 15/1995. sz. Önkormányzati rendelet módosítását; a tüzelőolaj felhasználás állami támogatásának és felhasználásának rendjéről szóló rendelet-tervezetet. A negyedik napirendi pont tárgyalásához zárt ülés tartását javasolja. Ezt követően a lejárt határidejű önkormányzati végrehajtásokról, illetve azokkal kapcsolatos kiegészítésekről adott tájékoztatást. A Képviselő-testület a napirendi pontok módosítását valamint a lejárt határidejű önkormányzati határozatok végrehajtásáról szóló jelentést egyhangúlag elfogadta. A testület 11 igen szavazattal és 1 tartózkodással a negyedik napirendi pont tárgyalására zárt ülést rendelt el.

I. Az Ár- és Kereskedelmi Társulás tájékoztatója a nagyközség területén végzett ellenőrzések tapasztalatairól

A napirendi pont előadója Kovács Béla, a Fogyasztási-Érdekvédelmi Társulás vezetője volt.

A képviselő-testület tagjai megkapták a tájékoztató írásos anyagát, amelyben Kovács úr leírta, hogy jelenleg 10 település tartja fenn a társulást anyagi hozzájárulással. Az ellenőrzéseket a helyi polgármesteri hivatal okigényei és más hatóságok felkérései alapján végzik. Ellenőrzéskor az érvényben lévő jogszabályok betartását

vizsgálják. Az írásos tájékoztató az 1992. január 1-től 1995. október 10-ig végzett ellenőrzéseket tartalmazza, amelyek során 42 esetben kezdeményezték szabálysértési eljárás lefolytatását, 5 esetben alkalmaztak figyelmeztetést.

A testületi tagoktól több kérdés, hozzászólás érkezett. Pásztor László képviselő a kirótt pénzbeni bírságok felhasználásáról, valamint a Borsalino étterem üzemeltetéséhez szükséges engedélyek meglétéről érdeklődött. Tóth István arra várt választ, hogy az ellenőrzések során találtak-e hamis plombával ellátott termékeket. Szilágyi Gábor kérdése pedig a palackozott italok árusításával volt kapcsolatos. Kovács Béla a Fogyasztási Érdekvédelmi Társulás vezetője a feltett kérdésekre az alábbi válaszokat adta:

-A kirótt bírságok illeték formájában folynak be az államkasszába.

-A Borsalino étteremben több ellenőrzést végeztek a Szerencsejáték felügyelettel illetve rendőrséggel, melyek során két engedély nélkül üzemelő játékgepet találtak. Április hónap folyamán egy napos haladékot adtak az üzemeltetőnek, hogy az engedélyeket beszeresse. Ez nem történt meg, ezért az egységet bezárták. Viszont jelenleg nem az engedélyek hiánya miatt van, mert azokat időközben beszerették.

-A plombák vizsgálata a Vám-és Pénzügyőrség hatáskörébe tartozik.

-A palackozott italárusításnál a raktárokat is szokták ellenőrizni a helyben történő felderítés érdekében.

-Régebben nyitottak palackozott italok értékesítésére üzleteket, melyekben később konzerveket, különféle

élelmiszereket is árúsítottak. Ma már egyből vegyesboltokat nyitnak, és egyre többen. Sok esetben igen kis területen - néhány négyzetméteren - ahol nincs elegendő hely a hűtőkapacitásra sem. Ezt a tevékenységet a jövőben szabályozni fogják.

Seres Istvánné kereskedelmi előadó végezetül elmondta, hogy tudomása szerint nincs engedély nélkül üzemelő egység Turán. A vállalkozók kb. 500-an vannak, a társvállalkozókat nagyon nehéz nyilvántartani.

Tóth István megköszönve a tájékoztatást, azt elfogadásra javasolta. A képviselő-testület az Ár- és Kereskedelmi Társulásnak a nagyközség területén végzett ellenőrzésekről adott tájékoztatóját elfogadta.

II. Jelentés a fejlesztési feladatok megvalósulásáról

A napirendi pont előadója Tóth István polgármester volt. Az írásos anyagban a képviselő-testület tájékoztatást kapott a fejlesztési feladatok teljesítéséről. Szóbeli kiegészítésében Tóth István elmondta, hogy folyamatosan készül a csatornahálózat kiépítése. A lakossági befizetések összege szeptember 30-ig Turán 19.877 eFt, Galgahévízen 5.560 eFt volt. A hátralék Turán 1.400 eFt, Galgahévízen 2.800 eFt. Mivel még a jövő évi céltámogatás összege nem ismert, így a jövő évi ütemezést, ill. a beruházás befejezésének időpontját most még nem tudják megmondani.

Pásztor László képviselőnek a napirendi ponttal kapcsolatban az alábbi kérdései voltak:

-Mikor tudja meg a fogyasztó, hogy közte és a társulás között milyen szerződés áll fenn?

-Az érintésvédelmi mérés azért szükséges, mert így vállal garanciát a GA-TU?

-Mikorra készülnek el a csatornázással?

Tóth István válaszában elmondta, hogy a szerződések előkészítése megkezdődött. Sajnos az alpolgármester betegsége miatt lelassult azok véglegesítése. Az érintésvédelmi mérés az üzemeltetéshez szükséges. A téves információ bizonyára hibás tájékoztatásból adódott. A második ütemben építik ki a két falu szennyvízhálózatát. Ha biztosított a kellő anyagi háttér, akkor 1996. júniusáig minden igénylőnél megvalósul a rákötés. A képviselő-testület a tájékoztatást elfogadta.

III. Főépítési szakértő megbízása

A napirendi pont előadója Tóth István polgármester volt. Szóbeli előterjesztésében elmondta, hogy a község központjában tervezett üzletközpont létesítése kapcsán került kapcsolatba a hivatal a Makona Egyesülés főépítészével, Csernyus Lőrincével. Az Egyesülésben a főépítész mellett szakembergárda is tevékenykedik, amely nagy segítséget tudna nyújtani a falu, a lakások, középületek arculatának kialakításában. A főépítész résztvenne a község fejlesztési koncepciójának kidolgozásában, területfejlesztési terveket készítené. Közreműködne a beruházások előkészítésében, a kommunális ellátás kialakításában, telekalakítási és telekrendezési munkáknál.

A hozzászólások során Pásztor László képviselő helyeselte a főépítész foglalkoztatását. Vadász György jegyző ismertette a Fejlesztési Bizottság állásfoglalását, amelyben a főépítész foglalkoztatását javasolták.

A képviselő-testület a 144/1995. sz. határozatában külső főépítész-szakértő megbízását hagyta jóvá 1995. XI. 1-től.

IV. Gyógyszertári pályázatok elbírálása (zárt ülés)

A napirendi pont előadója Tóth István polgármester volt. Az önkormányzat képviselő-testülete a napirendi ponttal kapcsolatban az alábbi határozatot hozta:

145/1995. sz. határozat:

Tura Nagyközség Önkormányzati Képviselő-testülete a Tura, Tabán út 44/a sz. alatti gyógyszerész bérbeadására beérkezett pályázatok közül - a Magyar Gyógyszerész Kamara Pest Megyei Területi Szervezete szakmai véleményét is figyelembe véve - Bolbás Józsefné Tura, Köztársaság út 2/a sz. alatti lakos pályázatát fogadja el. Felhatalmazza a polgármestert a szerződés aláírására.

V. Egyéb napirendi pontok

a / VOLÁNBUSZ Rt. autóbusszközlekedés finanszírozási feltételeinek rendezése

Írásos anyagként a képviselő-testület tagjai megkapták a VOLÁNBUSZ értesítést, melyben felkérlik az önkormányzatot, hogy az 1995. évi veszteségük egy részét vállalja át. Amennyiben ez nem történik meg, úgy 1995. XI. hó 1-től a helyközi járatokon a helyi bérletet nem fogadja el.

A képviselő-testület egyhangú szavazattal az alábbi határozatot hozta:

146/1995. sz. határozat:

A VOLÁNBUSZ Rt. kérését - mely szerint 1995. XI. hó 1-től a helyi közlekedésből adódó veszteséget az önkormányzat térítse meg - a képviselő-testület nem támogatja. A VOLÁNBUSZ Rt. intézkedését a képviselő-testület csak 1995. december 1-től tartja elfogadhatónak. Az 1996. évi költségvetési támogatást a képviselő-testület az önkormányzati költségvetés irányelveinek tárgyalásakor (előreláthatólag november végén) ismét napirendre tűzi.

b / Helyi iparüzési adóról szóló 15/1995. sz. rendelet módosítása

A napirendi pont előadója Tóth István polgármester volt. Az írásos anyagot a testület tagjai megkapták. Szóbeli kiegészítésként a polgármester elmondta, hogy a földadóról szóló 1991. évi LXXIX. törvény lehetőséget ad az adómentesség megadására abban az esetben, ha a használó földterületét elemi csapás, fagy-, jég-, aszálykár, stb. érte, és, ha az elemi csapás miatt a károsodott földterület hozamértéke 25 %-nál nagyobb mértékben csökken, ill., ha a felhasználó által használt szántó, kert, gyümölcsös terméséhez képest a kár mértéke a 15 %-ot meghaladja.

A napirendi pont tárgyalása után a képviselő-testület 15/1995. sz. rendelet 3. paragrafusát az alábbiakkal egészíti ki:

3. paragrafus 9. pontja: Mentés az adófizetés kötelezettsége alól az a mezőgazdasági vállalkozó - a mezőgazdasági tevékenységből származó bevételének mértékéig - akinek az általa használt földterületét elemi csapás érte. A mentességet az önkormányzat az aszálykár évére és az azt követő évre biztosítja.

c / Rendeletalkotás a tüzelőolaj felhasználás állami támogatásának és felhasználásának rendjéről
A napirendi pont előadója Tóth István polgármester volt. Szóbeli kiegészítésként elmondta, hogy a központi rendelet értelmében elsősorban az olajjal tüzelők és az olajról más tüzelőanyagra, fűtési módra történő átállás esetén adható támogatás. A megmaradt pénzt a munkanélküliek támogatására lehet felhasználni. A testület a 22/ 1995. sz. rendelet tervezetét egyhangú szavazattal elfogadta és önkormányzati rendeletté nyilvánítja.

Diós Csaba

Tura Nagyközség Önkormányzatának

22/ 1995. sz. rendelete

Tura Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete az önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. tv. 16. 16. paragrafus / 1 / bekezdésében biztosított jogkörében a 31/ 1995. / IX. 12. / NM. rendelet által szabályozott támogatás felosztásának és felhasználásának rendjéről az alábbi rendeletet alkotja:

A 31/ 1995. / IX. 12. / NM. rendelet 2. sz. melléklete szerint Tura Nagyközség részére megállapított 2.309.472 Ft támogatás felosztását a képviselő-testület az alábbiak szerint rendeli el:

1. paragrafus

/ 1 / Átmeneti segélyként egyszeri támogatás nyújtható azon háztartások részére, amelyek az általuk lakott lakás háztartási tüzelőolajjal biztosított fűtését, más gazdaságosabb fűtési móddal váltják fel, és szociális helyzetük alapján annak költségét teljes egészében vállalni nem tudják.

A támogatás összege: a bekerülési összeg 40 %-a, de maximum 30.000 Ft, ha a család egy főre eső jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 1,5 - szeresét.

/ 2 / Az / 1 / bekezdésben meghatározott feltételek megléte esetén, az ott meghatározott összeg 50 %-a nyújtható támogatásként azon háztartásoknak, ahol az egy főre jutó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének kétszeresét nem haladja meg.

/ 3 / Az / 1 / bekezdésben meghatározott feltételek megléte esetén az ott meghatározott összeg 20 %-a, ha a család egy főre jutó jövedelme meghaladja a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének kétszeresét, de nem haladja meg a háromszorosát.

2. paragrafus

/ 1 / Az állami hozzájárulásból támogatás nyújtható azon háztartások esetében, amelyek az általuk lakott lakás fűtésére tüzelőolajat használnak, / korszerűbb fűtési

módra áttérni nem tudnak /, de a fűtési költséget szociális helyzetük alapján nem képesek viselni.

Az önkormányzat a lakásfenntartási támogatásra vonatkozó szabályok szerint 1000 l fűtőolaj mennyiségig nyújt támogatást a család jövedelmi viszonyait figyelembe véve.

a / 8.400 Ft l főre jutó jövedelemig: 25 Ft/ l
12.300 Ft l főre jutó jövedelemig: 20 Ft/ l
16.800 Ft l főre jutó jövedelemig: 8 Ft/ l

/ 2 / Egyszemélyes háztartás esetén a kérelmező egy kategóriával kedvezőbb elbírálás alá esik.

3. paragrafus

/ 1 / A támogatást csak a lakás fűtésére és korszerűsítésére lehet felhasználni, s azt a kérelmező számlával köteles igazolni, ellenkező esetben a támogatást egy összegben vissza kell fizetni.

/ 2 / A kérelmek elbírálása előtt környezettanulmányt kell készíteni, és ennek során kell meggyőződni az abban foglaltak valóságáról.

/ 3 / A kérelmek elbírálására a képviselő-testület a polgármestert bizza meg.

4. paragrafus

Az állami hozzájárulásból fel nem használt összeget az önkormányzat a munkanélküliek jövedelempótló támogatására jogosultak közhasznú foglalkoztatására fordítja.

5. paragrafus

Ezen rendelet kihirdetése napján lép hatályba, rendelkezéseit 1995. december 31-ig lehet alkalmazni.

T u r a, 1995. október 31.

Tóth István
polgármester

Vadász György
jegyző

**SEBÉSZETI - PROCTOLÓGIAI RENDELÉS
TURÁN A CSALÁDORVOSI RENDELŐBEN.
KEDDENKÉNT 16 - 18 ÓRÁIG!**

- INGYENES

**VÉGBÉLRÁKSZÜRÉS!
- ARANYÉRBETEGSÉG,
VÉGBÉLBEREPEDÉS
GYÓGYSZERES KEZELÉSE!
MAGÁNRENDELÉS KERETÉBEN
AMBULANS ARANYÉRMŰTÉTI**

**Dr. Jánosi Gábor
Tel.: 06-30-439-317**

telefon(tos)

**MAGYAR KÖZTÁRSASÁG
KÖZLEKEDÉSI, HÍRKÖZLÉSI ÉS VÍZÜGYI
MINISZTERIUM
HELYETTES ÁLLAMTITKÁR**

**Tóth István Úr
Tura Nagyközség Polgármestere részére
2194. Tura, Petőfi tér 1.**

Tisztelt Polgármester Úr!

Kérem nézze el nekem, hogy a váci és gödöllői primer területeken közcélú távbeszélő szolgáltatás nyújtására koncessziós jogosultságot nyert telefontársaság húzódó szolgáltatás átvételével kapcsolatban Miniszter úrnak írt 1161-5/1995 számú beadványában foglaltakra csak most válaszolok. Indokoltnak ítélem megvágni a tárgyalási és szerződés-egyeztetési folyamat eredményét, és ennek ismeretében válaszolni beadványára.

Örömmel tájékoztatom, hogy Miniszter úr szeptember 29-én aláírta a megjelölt hatánapig (szeptember 27.) kimunkált Koncessziós Szerződéseket, miután az új tulajdonosi összetételű Koncessziós Társaság - Digitel 2002 Rt. - megfelelő biztosítékot ígért a Társaság esetleges szerződésszegései ellen, továbbá arra, hogy a körzetek lakosainak és önkormányzatainak érdekei nem csorbulnak. A fejlesztési ütemre, mennyiségre és szolgáltatási minőségre meghatározott szerződési követelmények nem kielégítő teljesítése eseteire a Koncessziós Szerződések szigorú szankcionálási lehetőségeket tartalmaznak a Miniszter részére.

A Koncessziós Szerződésekben rögzített követelmények szerint a Digitel 2002 Rt. legkésőbb ez év végéig átveszi a váci és gödöllői primer körzetekben a közcélú távbeszélő szolgáltatást és megkezdi a fejlesztést. A Társaság tervei szerint a gödöllői primer körzetben 1996. augusztustól, a váci primer területen pedig 1996. októbertől kezdődően hat hónapon belül kielégítik az igények 90 %-át, valamint a kérelmek további 8 %-át 12 hónapon belül teljesítik.

Bizonyára megnyugtató a körzetek lakosai és közületei számára, hogy a Társaság külön költség nélkül vállalta mindazok számára a távbeszélő hozzáférési pont létesítését, akik eddig az önkormányzatok részére távközlési fejlesztés céljából befizetéseket teljesítettek, amennyiben az önkormányzatok ezen összegeket átutalják a Társaság részére.

Meggyőződésem, hogy a Digitel 2002 Rt.-vel most aláírt új Koncessziós Szerződések létrejöttével elhárult minden akadály a váci és gödöllői primer körzetekben a lakosság elvárásait végre kielégítő közcélú helyi távbeszélő szolgáltatás átvétele és a fejlesztés megkezdése elől.

Kérem fentiekről tájékoztassa Polgármester-társait is!

Budapest, 1995. október

**Üdvözlettel:
Bölskei Imre**

Tóth István polgármester kiegészítésként hozzátette, hogy a telefontal kapcsolatos legfrissebb információkról november 21-e, a Társaság közgyűlése után tud majd hírt adni, amikor a konkrét ütemtervet ígéri a francia-izraeli partner.

Tura Nagyk. Önk. előzetes tárgyalások után létrehozta a településen működő főépítési státuszt.

E megállapodástól az alábbiakat reméljük, hogy

- Tura fejlődésének, építészeti arculatának formálására döntő mértékben befolyást képes gyakorolni,
- a magánépítkezők pontosan tudják hová, s mit építhetnek,
- a település központjában megjelenő vállalkozói érdekek ne sérüljenek, de a település érdekeinek is érvényt lehessen szerezni, stb.

A főépítési tevékenység főbb munkaterületei

1. Résztvesz a településfejlesztési koncepció kidolgozásában.
2. Területfejlesztési terveket készít, ill. közreműködik a készítésnél. Feladata a területrendezési tervekkel való összhang biztosítása.
3. Irányítja és ellenőrzi a műemlékvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását.
4. Közreműködik a beruházások előkészítésében, véleményezi a beruházási programokat, elsősorban a városrendezési és építészeti érdekek szempontjából.
5. Segíti a területrendezési tervek figyelembevételével a település kommunális ellátási politikájának kialakítását és összehangolását.
6. Véleményezi és ellenőrzi a telekalakítási és telekrendezési munkákat a rendezési tervekkel való összhang biztosítása érdekében.
7. Tevékenysége kiterjed a kertészeti tájrendezési feladatok koordinálására.
8. A családi ház építés színvonalának emelése:
 - a telekosztási, beépítési tervek készítésével és készítésének felügyeletével,
 - a tervegyeztetés és engedélyezés ajánlati tervekkel, színvonalas tervezők bevonásával, konzultációkkal és láttaozással történő befolyásolásával, kontrolljával.
9. A település új és felújításra, bővítésre kerülő középületeinek tervezése, ill. a tervezési döntések minőségi menedzselése.
10. A községközpont ingatlankataszterének elkészítésében való közreműködés, a központ ingatlanvagyonában rejlő beépítési tartalékok feltárása elsősorban beépítési, rendezési tervjavaslatok, vázlatok készítésével.
11. A település nem műemléki, mégis történeti és művészi értékű épületeiről készítenő kataszter elkészítése, a régi épületek megőrzési és helyreállítási programjának kidolgozása.
12. Feladata a település mikroarchitektúráinak, feliratainak, cégtábláinak egységes, a településre jellemző karakterének kialakítása.
13. Elvégzi mindazon eseti feladatokat, melyeket az adott település polgármesterétől kap.
14. A feladatát kéthetenként szerdán helyszíni munkával tölti ki.
15. A fogadóórákon a műszaki osztályon található.

Tura Önkormányzata

**Csernyus Lőrinc
főépítész**

NAGYKÖZSÉGI POLGÁRMESTERI HIVATAL MŰSZAKI CSOPORTJA

Tisztelt Építész Kollégák és Építetők !

Örömmel értesítjük, hogy 1995. november 2-tól Tura Nagyközség Önkormányzati Képviselő-testülete megbízta

Csernyus Lőrinc okl. építészmérnököt

(TRISKELL Épülettervező Kft.) a főépítési feladatok ellátásával.

A főépítész joga és kötelessége az építési engedélyezésre benyújtott terveket véleményezni, ellenjegyezni.

Ezért kérjük a kedves Építész Kollégákat és Építetöket, hogy a tervezések megkezdése előtt szíveskedjenek befáradni a Polgármesteri Hivatal Műszaki Csoportjába előzetes egyeztetésre a főépítész fogadónapján!

A terveket hatósági engedélyezés előtt a főépítéssel láttaoztatni kell. A terveket véleményezésre a Polgármesteri Hivatal Műszaki Csoportjához lehet benyújtani folyamatosan. Itt a főépítész **minden második szerdán reggel 8-12 óráig / fogadónapján** / a terveket véleményezi. A főépítész véleményezése, láttaozása után lehet a terveket engedélyezésre benyújtani a Polgármesteri Hivatal Műszaki Csoportjához.

A főépítész fogadónapjai 1995-ben: / minden második szerda /

december 06. 8-12 óráig
december 20. 8-12 óráig

T u r a, 1995. november 16.

**B r e c z n é Zsigmond Jolán
műszaki csoportvezető**

1995. NOVEMBER 17.

ÁRNYÉK KASTÉLY

TURAI PUSZTULÁSTÖRTÉNET INDIAL FEJZETTEL

Magyarországon több száz, hajdanvolt gyönyörű kastély és kuria éli végnapjait. Ötven esztendő telt el az utolsó nagy háború óta, s úgy látszik, ez az idő bőségesen elegendő volt arra, hogy pusztulásba döntsen olyan épületeket, amelyeket építetőik évszázadokra terveztek. Azért – is –, hogy nemzedékről nemzedékre örökítve a gondoskodást, ezek a jobbára finom ízléssel megformált alkotások – olykor szigorú, vaskos tömbökbe, olykor meg játékosan, kecsesen tagolt terekbe fogalmazva – az elődök életének tükröként és lenyomataként őrzik a múltat, régvolt korok és emberek emlékét.

Nos, ezeknek az egykor csinos, az eleven életet szolgáló épületeknek jó néhány lassan, csendesen haldoklik. Mintha, úgymond Európába törekedvén, nekünk nemigen lenne fontos az, ami Európa számunkra kívánatos feleben termé-

A polgármester az Ybl-féle makettal

szel: a vitán felüli nemzeti értékek óvása-védelme. Vannak teendők, amelyek utóbb, mikor az ígéretek szerint tseppet tán módosabbak leszünk, már nem pótolhatók. A múlt emlékei fityyet hánynak

gazdasági bajokra, recesszióra, fiskális szemleletű penzügypolitikára, egyebekre, nem értik a szorító és bénító történelmi szükséget – noha maguk historikus alakzatok –, s meglehet, egy riasztó pillanatban egyszerűen ránk omlanak. Egyenesen a fejünkre s szívtajeinkra.

All egy parádés kastély karnyújtásnyira Budapesttől, a Galga mentén, Turán, a falu – és egy hatalmas park – kellős közepén. Még áll. De ki tudja: meddig?...

Amikor az 1880-as évek elején *Tornyai-Schossberger Zsigmond* megbízta a tervezéssel *Ybl Miklóst*, s elkezdődött az építkezés, aligha gondolhatta, hogy az országban egyedülálló stílusú főúri lak száz esztendő múlva ebek harmincadjára jut. Ha a báró úr valami csoda folytán felebredne egy pillanatra, s szemézne családja egykori turai otthonában, alighanem sirva fordulna vissza menten a sírba. Nem is azért,

mert régen nem az övek már, inkább a rémisztő látvány okán. A „példás” brutálitással és alaposság-gal cseréppé-porrá zúzott ablakok, a megrogyott-leszakadt födémek, az omladozó kőkorlátok, a foghíjas tetők, a düledező kémények, a rozsdálló vasalatok, az üres ajtótokok, az elmálló vakolattal együtt pusztuló freskók, az elvadult park láttán. Nehezen képzelhet már e falak közé izgalmas-nyüzsgő reggeleket, szolid, arisztokratikus neszeget, a milliméterre szabott illemhez illő, almos délutáni teázásokat az ember. Romokban a nagy szalon, ahol hajdan halk szuttogásokkal szövődtek titkos szerelmek, az enyészete a nappali, a könyvtárszoba. Az oszlopsarnok faláról fakuló színeiben is kajánul vigyorog rám egy figura. Egy kísördög. Tán azért, mert tudja: ez nem a mi idők. Hanem az övé.

Szóval, így haldoklik ez a kastély manapság. Pedig azok közé

tartozik, amelyeket nem ért különösebb kár a háború alatt. Egyetlen találatot kapott, lényegtelen. A beszállásolt katonák ennél jóval többet ártottak, a barokk és klasszicista bútorkor lángjánál, parázsánál melegebben. Éjjel kezdődött a romlás. A tulajdonosok elmenekültek a francia és itáliai minták nyomán a formák harmóniájába zárt épületből, és a kastélyt a háború után nem kímélte a sors. Hiába szárnyalt az építés és a megbízó fantáziája szabadon? Hiába az Itáliából származó alaprajzi koncepció? Hiába a francia formák? A mifelénk ritka Loire menti stílus? Hiába az egyediség? Úgy látszik...

Tóth István, Tura polgármestere, amiként az egész falu, szívén viseli kastélyuk sorsát. Pedig nem is az övék.

– *Akkor miért?* – kérdem.

– *Annak idején olyan jó állapotban volt, hogy 1945 szeptem-*

reform

BELFÖLD

berében beköltözhetett a községi iskola, s megkezdődhetett a tanítás – mondja – Nem kívánt különösebb renoválást 1975-ig oktattak benne, aztán egy ideig, 1981-ig nem használta senki. A falu se.

– Akkor sem volt már alkalmas semmire?

– Nem Ugyanis életveszélyesé vált. Leginkább a födémek és a tetőszerkezet állapota miatt.

– Nem állították? Nem javították?

– Nemigen. Nem volt miből, márpedig ezekhez a munkákhoz tényleg pénz kell. Aztán 1981-ben a tanács, hogy mentse, ami menthető, ingyen átadta az épületet a Pallas Lap- és Könyvkiadó Vállalatnak. A pesti cég azt ígerte, hogy tíz esztendő alatt felújítja, alkotóházzá alakítanak ki benne. Jellemző a szakertelmükre, hogy a pincében kezdtek a munkát. A lepusztult tetőzet helyett. Feltörték a kövezetet, vadul betonozták.

– Végül is elkészült valami?

– Lenyegében semmi. Kisvártatva rájöttek, hogy nincs elég pénzük, nem tudják teljesíteni azt, amit vállaltak. Közben pedig a kastély tovább romlott. Kritikusá vált a helyzet. A Pallas a kilencvenes évek elején végül eladta a kastélyt.

– Kinek?

– A lehetséges vevők közül a legközelebbi vevőt választották. Egy indiai üzletember, Sukumar úr lépett elő.

– Az új tulajdonos, Magyarország alapított gazdasági társasága, a Sura Kft által. A kastélyban kereskedelmi – úgynevezett marketing – központot és szállodát akart létesíteni. Akkor még éltek az

1996.

os budapesti világkiállításhoz fűződő remények. S lassacskán szertefoszlottak... Az indiaiak, ígéreteik ellenére nem tettek a műemlék megmentéséért semmit. Így aztán az épület az elmúlt néhány esztendőben az összeomlás határára jutott. Legalábbis, ami a tetőzetet, a parkányokat és a keményeket illeti. Ha a fahomlokzat magas keményei megindulnak, az vezetés következményekkel jár majd.

– Egyáltalán tudják, hogy ki ez az indiai, aki – nyilván melleleg – Turan kastélytulajdonos?

– Nem nagyon. Annyi azonban tudható, hogy az értékhez képest neveléses áron szerezte meg a tulajdonjogot.

– Mennyiért?

– 120 millió forintért. S úgy látják, hogy ma már nem kell neki?

– Hogyne kéne! Nekünk viszont nem kell ő! Ki-derítettük.

Csak hogy a Sura Vállalkozási és Befektetési Kft. a Legfelsőbb Bíróságnál fellebbezéssel élt. Itt tart jelenleg az ügy.

– Milyen jogon avatkoznak bele egy cég dolgaiba? Hiszen annak, a falunak jogilag semmi köze már a kastélyhoz.

– Érzelmi alapokon. Nekünk nagyon fontos, hogy miként alakul ennek a kastélynak a sorsa a falu centrumában, ahova regebben a mai felnőtt turaiak háromnegyede iskolába jár. Igen erős az emberek lelki kötődése ehhez az épülethez. Másrészt cseppet sem mindegy, hogy a düledező műemléknek mi lesz a további sorsa. Mi nagyon szeretnénk, ha megmenekülne.

– Hogyan képzel?

– Nem egy – külföldi – pénzes cég jelentkezett már vevőnek, felújítónak. Mi csupán kaput szeretnénk

nyitni ezeknek az igényeknek. Amolyan jószolgálati alapon. Ki más is tehetné helyettünk? Ezért képviseljük a kastély ügyét, noha ez nekünk csak munkával, kiadásokkal jár. Ami a kastélyunkét. Mert betelepíthet bárki, az azért valahol csak a miénk marad.

– Mi lesz, ha a mai gazdát a bíróság jogerősen megfosztja tulajdonától?

– A tulajdonjog az államra száll, s a kijelölt vegyszámoló az illető cég tartozásainak fejében az ingatlant vegre elárverezheti.

– Beszélne a falu, az önkormányzat is a licitálásba?

– Aligha. Mi ahhoz meg a továbbiakhoz nagyon szegények vagyunk... Visszaballagok a parkba, boklások a romos csoda körül. A kastély oratornyának mutatói a tizenkettesen állnak. Ennyit mutatnak utoljára, amikor még jeleztek az időt. Vajon a delet, vagy a huszonnegyedik órat?...
DEÁKI LASZLO

SZENNYVÍZPROGRAM

Magyar Nemzet

Környezetvédelem SZERDA, 1995. október 25.

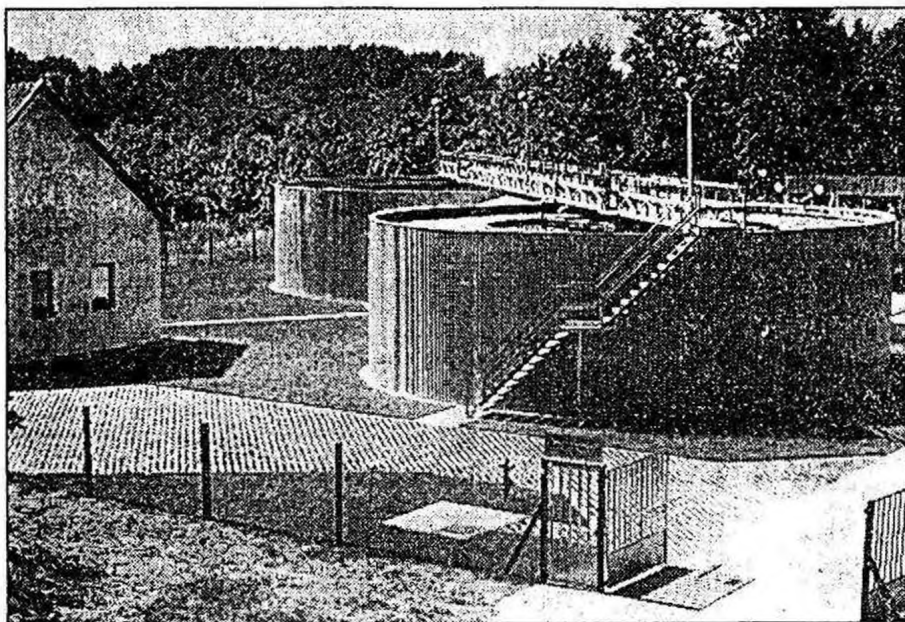
Világszínvonalú magyar szennyvíztisztító
technológia

Ahová a csatornák torkollnak

Az elmúlt évek változásai közepette kevés figyelmet fordítottunk arra, hogy szinte teljesen megszűnik egy kevéssé látványos, ámde annál

Az Akvipatent Kft. mind ismertebbé válik a szakmában. A cégtulajdonos Töröcsik Ferenc gépészmérnök, a falu hajdani kovácsának fia,

megőrizzé kedvező külső megjelenését. A mechanikai tisztításhoz szintén saját gyártmányú, finom szűrő- és homokfogó rácsokat használ-

A turai biológiai szennyvíztisztító

A szerző felvétele

fontosabb tevékenység, a szennyvíztisztító berendezések gyártása. Az épülő, új művekhez – ha egyáltalán készülnek ilyenek – külföldről hozzuk be a szükséges berendezéseket, holott vannak minőségben versenyképes magyar gyártmányok is. Igaz, hogy ma már csak egyetlen helyen, a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Besenyszögön gyártanak ilyen gépeket, ám azokat világszínvonalon. Sőt nemcsak gépek készülnek a Szolnoktól 16 kilométerre fekvő kis faluban, hanem szennyvíztisztító tervek, melyeket a világ különböző tájain aztán fel is építenek.

hatalatlan akaraterővel teremtette meg azt a környezetet, amellyel országsszerte elismerést szereztek a munkájuknak. A Pest megyei Turán három hónap alatt építették fel azt a szennyvíztisztítót, mely kis méretei ellenére is a világon bárhol megállná a helyét.

Ennek egyik fontos eleme a telep, mely a maga tisztaságával része annak a tisztítótechnológiának, ami az Akvipatent-rendszerre jellemző. A biológiai tisztítást rozsdamentes acélból készült, korszerű berendezések végzik. Ez többek között az egyik záloga annak, hogy a tetszetősen kivitelezett telep évek múlva is

nak. A reaktor is saját szabadalmazású levegőztető- és ülepítőrészekből áll. A cég így gyorsan és olcsón tud korszerű telepeket építeni. A szennyvíztisztító végterméke, a stabilizált iszap nem tartalmaz mérgező anyagokat, felhasználható és hasznosítható a mezőgazdaságban.

Galgahévíz és Tura megtisztított szennyvizét a Galga patakba vezetik, elhárítva ezzel a helyi szennyezés veszélyét. A korszerű és versenyképes művek azonban csak akkor tudják betölteni a feladatukat, ha kiépül a működésükhöz szükséges csatornahálózat is.

(kútni)

Tisztelt Lakótársak és autóbusszal közlekedők!

Szinte már gyakorlattá vált, hogy a VOLÁNBUSZ Rt. minden év októberében Tura helyi autóbusszközlekedés díjtételének módosítását kezdeményezi. Ez így történt 1994. és 1995. évben is.

A helyi tömegközlekedés ármegállapítása az önkormányzat hatáskörébe tartozik.

A tavalyi évben sikerült kompromisszumos megállapodással kialakítani az 1995. évi helyi menetjegy és bérlet árakat. Ez év augusztusában megkereséssel fordult az Önkormányzathoz a VOLÁNBUSZ Rt. Gödöllői Üzemigazgatósága. Megkeresésében jelezte, "hogy az általuk végzett Tura helyi tömegközlekedést biztosító szolgáltatás veszteséges" és veszteségeik évről-évre növekszenek. Az utasszám csökkenés az általuk tervezett mértéket is meghaladta, ezáltal bevételeik jelentősen elmaradtak a tervezettől, amely Tura helyi autóbusszközlekedésében keletkező veszteségeiket tovább növelte. Így az Önkormányzat Képviselő-testületétől olyan intézkedéseket kértek, mely a Tura helyi autóbusszközlekedésben keletkező veszteségeiket időarányosan kiegyenlíti, valamint 1996. január 1-től megteremti az 1990. évi LXXXVII. törvényben előírt finanszírozási feltételeket.

Többszöri tárgyalást folytattunk a helyi közlekedés viteldíjának megállapításáról a VOLÁNBUSZ Rt. képviselőjével. Ezek a tárgyalások sajnos nem vezettek eredményre.

Az Önkormányzat Képviselő-testülete nem kívánja a VOLÁNBUSZ Rt., mint vállalkozó - Tura helyi autóbussz közlekedéséből adódó veszteségeit áthárítani az utazóközönségre, menetdíj emelésével.

A tárgyalások eredménytelenségei miatt 1995. október 31-én megtartott Önkormányzati Képviselő-testületi ülésen hozott 146/1995. sz. határozattal az alábbi döntés született:

146/1995. sz. határozat:

A VOLÁNBUSZ kérését, - mely szerint 1995. november 1-től a helyi közlekedésből adódó veszteségét az önkormányzat térítse meg - a Képviselő-testület nem támogatja. (Hivatkozva a VOLÁNBUSZ Rt. 1995. augusztus 18-i levelére is, mely szerint az idén keletkező veszteség megtérítésétől utójára még eltekintenek.)

A VOLÁNBUSZ Rt. intézkedését - mellyel a helyi és helyközi bérleteknek csak az adott járaton történő felhasználását külön választja - a Képviselő-testület csak december 1-től tartja elfogadhatónak.

Az 1996. évi költségvetési támogatást a Képviselő-testület az önkormányzati költségvetés irányelveinek tárgyalásakor (előreláthatólag november végén) ismét napirendre tűzi.

Kérjük a Tisztelt Utazóközönség megértését! Amennyiben lehetőség lesz a költségek csökkentésére, úgy megteesszük a megfelelő lépéseket.

T u r a, 1995. november 01.

T ó t h István polgármester

LIBRA (TURA, DÓZSA GYÖRGY U. 9.)

❄ KARÁCSONYI AJÁNDÉKVÁSÁR ❄

GYEREKKÖNYVEK,
- SZAKIRODALOM,
- LEXIKONOK,
- KÉZIKÖNYVEK
SZÉLES VÁLASZTÉKA
ÚJDONSÁGOK!
SIKERKÖNYVEK!
EGYES KÖNYVEK
30 % ENGEDMÉNNYEL,
AMÍG A KÉSZLET TART!

PAMUT-MŰSZÁL-GYAPJÚ
KÉZIMUNKA FONALAK
NAGY VÁLASZTÉKBAN!

GYÖNYÖRŰ SZÍNEK,
KIVÁLÓ MINŐSÉG,
KEDVEZŐ ÁRAK!

TÉRJEN BE HOZZÁNK! SEGÍTÜNK VÁLASZTANI!

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A Köszöntöm Önöket 1995. október 23-án, az 1956-os forradalom és szabadságharc 39. évfordulóján. A mai napon nemcsak az 1956-os eseményeket, hanem a köztársaság kikiáltásának 6. évfordulóját is ünnepeljük.

A felkérés számomra - hogy az ünnep szónoka legyek - megtiszteltetés volt, mégsem tartom magam ünnepi szónoknak, mert úgy érzem, kevés valósult meg abból, amit ünnepelni összegyűltünk. Az 56-os megemlékezés még mindig - és már megint - több egyszerű kulturális eseménynél, vagy egy évfordulón végzett történelmi tiszteletadásnál.

Nem is vállaltam szívesen a szónok szerepét. Az utóbbi időszakban a nyilvános közszereplésektől való tartózkodásom állásfoglalás a jelenlegi erkölcsi és politikai közállapotok ellen. Nem kívánok szónoklatot tartani, és elsősorban nem arról kívánok beszélni, ami volt, hanem arról ami van és arról, hogy miért lett ez így. Az elmúlt öt esztendőben 56-ot, egyébként is külön-külön, kiszajátította már minden politikai párt és irányzat, s teszi ezt ma is minden ünnepelt politikus, népboldogító és népszónok.

A "56" világtörténelmi jelentőségében ma már megegyeznek a történészek és a politológusok, politikusok, kül- és belföldön egyaránt. A magyar társadalmi köztudatban azonban, még mindig nem került az őt megillető helyre. A közvélemény még mindig megosztott. Természetesen azok, akik a barikádnak azon a másik oldalán harcoltak, nehezen értékelik át az eseményeket, s az abban játszott szerepüket: hivatalos hősokból egyszerre negatív hőökké váltak. A középgeneráció pedig olyan folyamatos, évtizedekig tartó agymosásban részesült, amely kezelésnek utó- és mellékhatásait még ma is valamennyien érezzük. Különbösen is a mai harmincasok és negyvenesek között igen kevesen vannak akik mindvégig tudatosan szembenálltak a diktatúrával.

A Az emberek többsége számára a 60-as, 70-es, 80-as éveket nem mint a kommunista elnyomás évtizedeit és mint az idegen katonai megszállás idejét élték át, hanem úgy, mint fiatalságukat, emlékeiket, a kiszámítható jövőt, a létebiztonságot és a viszonylagos jólétet. S a múltó évek egyre szépítik a múltat, a nosztalgia különösen édes, mikor az emberek többszörösen becsapottnak érzik magukat, s olyan perspektívátlan a jelen és a jövő.

A régi rendszernek volt egy kialakult szertartásrendje, melyet, ha nem is szerettek, de megszoktak az emberek, s most sokan érzik úgy, hogy fiatalságuk és álmaik mellett ezt is elvesztették tőlük. Hol vannak már a "május elsejék" ingyensörrel - olcsó virslivel, a "bányásznapi", "vasutasnapok", szakszervezeti beutalók s november 7-i jutalmak, - "hol van már a tavalyi hó?" ... Es ugyan ki keresi az oksági összefüggéseket? Nem baj ha hazudnak nekünk, csak szépen hazudjanak. A magyar ember szívéhez a gyomrán át vezet az út.

És a fiatalok vajon mit tudnak 1956-ról? Éppen annyit, amennyit és amit az iskolában tanultak, és a szülői házban hallottak róla.

A társadalom zöme azonban nemcsak 56-tal szemben közömbös, hanem a többi nemzeti ünnepvel is. Ennek okait nem lehet külön kiemelten vizsgálni, csak sajátos összefüggés-rendszerében, azaz meg kell nézni, hogy mi történt az utóbbi hat-hét évben.

A A rendszerváltozásról, előzményeiről, s a 90-es évekről már nagyon sok politológus, történész, közíró, stb. írt és nyilatkozott. Mind elismert szaktekinetly - szépen nyakkendősen, tekintélyparancsolóan bőrkötéses könyvek és íróasztalok mögül. De vajon milyen is a történelem alulnézetben? Mi az oka a tüntető közönynek a többi nemzeti ünnepünkön is? Miért sérült a nemzeti tudatunk?

Trianonban a magyarságot olyan sokk érte, melyet mi unokák is a génjeinkben hordozunk. Aki már járt Kassán, Kolozsváron, Lőcsén, vagy a Gyimesekben - és nem lelki barbár -, az tudja, hogy miről beszélek. A frusztrált nemzet tudat a két világháború közti időszakra már rányomta bélyegét. Különbült "Haza és haladás" ügye: vesztés megvert nép voltunk, kiket a történelem újabb tragédiára determinált.

Még egy vesztés háború kellett, és 40 éves kommunista uralom és idegen katonai megszállás, hogy végképp kivesszen az a polgári értelmiség, mely az európai és nemzeti tudat hordozója volt.

Mint már említettem az egykori hatalom kialakította saját szertartásrendjét. S az ún. "liturgiai év" nyitánya a "FIN" napok voltak (Forradalmi Ifjúsági Napok): március 15-e, március 21-e, s minden betetőzéseként április 4-e. Majd következett május 1. kötelező felvonulásaiival, színes léggömbökkel, vidám úttörőivel és lacikonyháival. S végül következett a pénzosztó november 7-e, mely keretében önfeledten véresre nyalogathattuk megszállónk kezét ... Kádár János, a szovjet-blokk egyik legellentmondásosabb politikusa egy, a maga nemében és idejében igen jól működő rendszert hozott létre. Ebbe azonban törvényszerűen beépült az enyészet, s mintegy önmagát élte fel.

1968-tól az "új gazdasági mechanizmus" résnyire felnyitotta a sorompókat Beszivárogtak a piacgazdaság elemei és megindult egyfajta felemás polgárosodás. Ez a folyamat azonban egy olyan társadalomban zajlott le, mely addigra már elvesztette gyökereit: nemzeti-vallási-kulturális önazonosságát. Megszűnt a kohéziós erő: a társadalom atomizálódott.

A 80-as évektől ezek a tendenciák felerősödtek. Ekkor tűntek el a mindennapi társadalmi érintkezés gyakorlatából olyan alapértékek, mint a szolidaritás és társadalmi igazságosság. Az atyáskodó pártállam önző gyermekekké tette alattvalóit.

Ekkor és így jött a rendszerváltozás, mely az értelmiség csendes és alkotmányos forradalma volt. A tömegeknek csak statisztika vagy nézőszerep jutott, nem is juthatott más... Nem történt meg a hatalmi elit cseréje, csupán kibővítése. A többpártrendszer eredményeként pozícióba kerülhettek az értelmiség azon rétegei, akik eddig kiszorultak a hatalomból. Ennek ellenére is "több volt az eszkimó, mint a foka", azaz az ambiciózus politikus, mint az elosztható bársonyszék. A különféle érdekcsoportok hatalmi törekvéseit leöntötték valamiféle ideológiai mázzal, s ennek köszönhetően tucatszámra alakultak a baloldali, liberális és konzervatív pártok. Egy nagy politikai mimikri vette kezdetét...

Minden számottevő politikai erő nagy vargabetűt írt le, ezzel alaposan összezavarva szavazóbázisát, ami még nem is volna olyan nagy baj, hiszen egy fiatal demokráciában természetes, hogy a pártok keresik a helyüket, s többször pályakorrekciót hajtanak végre. Az igazi veszélyt az rejti, hogy az újonnan szerveződött politikai erők nem a társadalmi valóság talajából indultak ki. Következésképp nem találták meg a hangot a tömegekkel, és azok úgy érzik, hogy minden a fejük fölött történik, de az ő bőrükre megy.

A liberálisok többsége képtelen vagy nem akarja felismerni a nemzeti önazonosságtudat, a történelmi hagyományok, a népiség, a vidék és a vallás jelentőségét. Pedig ezek nélkül nincs polgári nemzet. Alapok nélkül nincs mit modernizálni. Egy részeire hullott, demoralizált néppel nem lehet "Európába" menetelni.

A konzervatívok szerettek volna mindent ott folytatni, ahol 40-50 éve abbamaradt. Azonban az elmúlt évtizedeket nem lehet meg nem történtté tenni. Aki nem tudja ezt megérteni, feldolgozni, annak távoznia kell a politikából. A historizáló romantikus pátoaszajnos inkább elriasztotta az embereket. Az átlagpolgár azt még megértette, hogy miért fontos Szent István, Kossuth, Teleky vagy Mindszenty példája, emberi hitvallása, de azt is megértette, hogy ettől még az ő gondjai nem fognak megoldódni: ettől még a gyerekek nem lesz kabát, az asszonynak cipő, ettől még nem fogja tudni fizetni a gázzámlát, s beteg édesanyjának a gyógyszereit.

Az emberek már csak ilyenek. A népre nem érdemes megharagudni, mert leváltani úgysem lehet. A dolgozó kisemberek többsége a rendszerváltást nem élte meg sikerélményként, hiszen kívülállóként a TV-ből nézte, s csupán annyit tapasztalt, hogy élete egyre nehezebbé válik.

Ekkor bontott zászlót ismét az úgynevezett "baloldal". Még a gyufásskatulyákon is "békét, biztonságot" ígért. Választási győzelmének csupán mértéke volt meglepő.

Hogy azóta mi történt, azt mindenki tudja, és érzi, és érti. A jelenlegi kormányzat koncepciótlansága, szociális és erkölcsi érzéketlensége - a már meglévő gazdasági és erkölcsi válság mellett könnyen politikai válságot indukálhat. A társadalom általános elszegényedésének következményei hosszab távon is veszélyesek lehetnek: ugyanis fokozottan teret nyer a korrupció, a kliensrendszer s a politikai hatalomra is törekvő szervezett alvilág. Félő, hogy a most leszakadók, egy esetleges konszolidáció után is nehezen tudnak visszakapaszkodni egykori anyagi helyzetük szintjére.

Egy szegény társadalom sohasem lehet szabad, mert kiszolgáltatott az őt manipuláló maroknyi gazdagnak és erősnek. Az alkotmányosság és a demokrácia írott malaszt marad, így válik sokmillió ember állampolgárból ismét alattvalóvá.

A jelenlegi helyzetben egyetlen esély, egyetlen kitörési pont maradt a magyar társadalom számára. A felelősen gondolkodó politikai erőknek meg kell találniuk a közös cselekvés módozatait, s közösen kell fellépni a dilettáns politikai kalandorok, a jobb- és baloldali szélsőségesek népnymorító politikája ellen. Ehhez azonban ki kell mászni a sokszor mesterségesen felépített ideológiai székértáborokból. Vezető politikusainknak meg kellene tanulniuk és érteniük a nemzeti érdek elsődlegességét az egyéni hatalmi ambíciókkal és a pártérdekekkel szemben. Erre azonban csak igen kevesen alkalmasak.

Ezért fontos a civil társadalom helyi önszerveződése, a helyi demokrácia, hogy még idejében gátat vethessen a felelőtlen törtétoőknek, mielőtt országos szinten is teret nyernének. Ez az önkormányzatiság lényege: a demokrácia csak lentől felfel hatva képes hatékonyan működni.

Kérdés, van-e még ebben az atomizálódott, demoralizált magyar társadalomban elég energia, türelem, bölcsesség és állhatatosság? Én bízom benne, hogy igen. Rajtunk is múlik. Egy demokráciában, a demokráciáért valamennyien felelősek vagyunk.

Orbán Viktor szavaival: Október 23-a a szabadság és az emberi helytállás példaképe.

Ünnepelni nyugodtan és tiszta szívvel akkor tudunk, ha a hat éves magyar köztársaság a gyakorlatban is méltóvá válik ehhez a példaképhez. Köszönöm.

(Kálna Tibor 1995. október 23-i ünnepi beszéde)

iskolai hírek

Tájékoztató az 1995/96-os tanév kezdetéről

Rövid tájékoztatót szeretnék adni a tanév kezdetéről. E témában iskolai szülői értekezletet hívtam össze, de sajnos, a tavalyi kb. 100 szülővel szemben csak 8 szülő volt kíváncsi az előttünk lévő feladatokra, munkánkra.

A tavalyi tanévhez képest 10 tanulóval kevesebb gyermekünk iskolás, így összesen 780 a létszám, a nevelőtestületé pedig 51 fő. A személyi ellátottságunk javult, ennek következtében oktató-nevelő munkánknak is javulnia kell.

Tárgyi ellátottságunkban nagy változás nincs, de szűkös költségvetési helyzetünk ellenére az eszközök egy részét sikerült javítani, kiegészíteni. Erre 400 e Ft-ot fordítottunk október folyamán, s ez nem csekélység a mai időkben. Még versenyző tanulóinknak a nevezési díjába is besegítünk, 50 %-ban mi fedezzük azokat, valamint a versenyre utazást mi álljuk - ez sem kevés összeg évente. Négy első osztály indult, maximális létszámmal / 25 és 26 fő /, ez jó hír, hisz az országos tendencia nem ez.

Az is öröm számunkra, hogy 6 vagy 8 osztályos gimnáziumba nagyon kevesen távoztak: így iskolánkban a színvonal nem csökken.

Úgy látszik, sok szülő megértette, nem egyértelműen kedvező a korai iskolaváltás, beutazás más településre, és iskolánkban is megbíznak.

A tankönyvosztás okozott komoly nehézséget munkánk első hónapjában. Sajnos sok szülő későn "kapsolt", pedig év végén mindenhova eljuttattuk a következő év rendjét. Ugyanez a gond volt az étkeztetéssel.

Mivel a tavalyi évben nevelőtestületünknek sikerült létrehozni a megfelelő dokumentumokat - amik a törvényes működésnek elengedhetetlen feltételei -, így az idén ezek karbantartása maradt csak / a NAT-on kívül /, erőnket tehát a tényleges pedagógiai munkára tudjuk koncentrálni. Kiemelnék ezek közül egy párat címszavakban: NAT-felkészülés, okmányok karbantartása, az iskolaszervezet letisztulása, az új iskolaépületek tervezésébe való bekapcsolódás, pályázatokon való részvétel, a napközis foglalkozások színvonalának emelése, a tehetséges tanulók képzésének javítása, a nyelvtanítás és számítástechnikai oktatás, az ének- és zeneiskola erősítése, a Honfoglalás 1100. évfordulójának méltó megünneplése, az egészséges életmódra nevelés, a tanuló munkaerőképzésének, felelősségtudatának erősítése stb...

Az alsó tagozaton folynak a felzárkóztató munkák, de 3. és 4. osztályban a tehetséggondozás is megjelenik, a felső tagozatban pedig az utóbbi a hangsúlyos: 7. és 8. osztályban nivócsoportos bontás matematikából és magyarból, levelező és élő versenyek, 30 csoportban 24 féle szakkör működik, amelyek ingyenesek / pedig az országban sok iskola már csak fizető szakkört engedhet meg magának /, és pályázatokon veszünk részt. A gyerekek érdeklődése ugrásszerűen megnőtt a

számítástechnika iránt / 5 csoport van jelenleg /, ez jó - csak eszközeink és szaktanáraink száma nem tart lépést vele. Tavaly is kaptunk segítséget egy cégtől, idén pedig az ÁFÉSZ-t kértem, hogy segítsen - a jelek szerint nem hatástalanul.

A sportot is meg kell említenem: mostoha tornatermi ellátottságunkat, egyrészt a terem 100 %-os kihasználásával, másrészt külső szervezők beengedésével, 3 ill. gyermekeink számára úszásoktatás szervezésével próbáljuk ellensúlyozni: e közül nem mind ingyenes, de másképp nem lehetne megoldani. A szeptember és október nem múlt el tétlenül, sok volt a beindulással kapcsolatos munka, de nevelőink megállták helyüket. Tapasztalataink az első időszakról jók, egy dolog kivételével: a tanulóink fegyelme még a tavalyihoz képest is romlott. Ezért testületünk - különösen annak felső tagozatos része - megerősítette a napközbeni ügyeletet, hogy csökkenjen a durvaság, a trágárság, javuljon a rend. Mindezt diákönkormányzatunk is megtárgyalta és további belső intézkedések is történtek.

A legkezelhetlenebb gyermekek ügyében pedig a polgármesteri hivatal gyámügyi előadóhoz fordultunk megfelelő megoldásért.

Remélem mindezen intézkedéseink a várt eredményt fogják meghozni.

Eseménynaptárunk megjelent az iskolaújságban, erről nem szólok, de utoljára azt szeretném elmondani, hogy mit kérünk a kedves szülőktől munkánk megsegítésére.

Mindenekelőtt kérjük, használjanak ki minden lehetőséget / fogadóórát, szülői értekezletek, személyes találkozások / a szülői ház és iskola kapcsolatának erősítésére, a gyermek folyamatos figyelése érdekében. Ha gond van, forduljanak az iskola megfelelő szintjéhez / osztályfőnök, szaktanár, vezetőség / és soha ne egyoldalú információk alapján ítéljenek.

Kérjük, szorítsák vissza gyermekeik hiányzásait, ellenőrizték szabadidős tevékenységét, próbálják gyermekeiket szoktatni arra, hogy a házirendet az iskolában és azon kívül is betartsák.

Az idei tanév februárja környékén az iskolaszék is újválasztásra kerül: kérjük a szülőket, legyenek aktívak, ne féljenek a feladattól, hisz az is az ő beleszólásukat szolgálja az iskola életébe.

Ha mi nevelők, tanulók és önök szülők is megteszünk mindent, ami a dolgunk, úgy érzem sikeres tanévet zárhatunk majd júniusban.

T u r a, 1995. október 20.

S e s z t á k Sándor
ált. isk. igazgató

iskolai hírek

Általános Iskola és Speciális Szakiskola Tura

Tisztelt Vezetőnő !

Ön, mint olyan cég vezetője, amelynél nap, mint nap találkozok azzal, hogy a számítógép milyen óriási segítség a munkában és mennyire nélkülözhetetlen manapság már a legegyszerűbb műveleteknél is, megértéssel fogadta iskolánk számítástechnikai oktatásának javítását szolgáló kérésünket, és ellenszolgáltatás nélkül számítógépet ajándékozott nekünk.

Az iskola nevében köszönetemet szeretném kifejezni. Biztosítom, hogy ajándékát a turai tanulók épülésére fogjuk használni.

Kérem, a jövőben is gondoljon ránk, ha segítségnyújtási lehetősége lesz.

T u r a, 1995. november 2.

Tisztelettel:
S e s t á k Sándor
ált. isk. igazgatója

**A Közép-Magyarországi Tankerület valamennyi
Intézményfenntartójának,
Oktatási Intézmény Vezetőjének,
Iskolaszék Elnökének**

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Ezúton értesítjük, hogy a nevelési- oktatási intézményektől és fenntartóiktól, pedagógusoktól, valamint szülőktől a mai napig folyamatosan érkező kérésekre eddig ingyenesen végzett szakértői tevékenységünk lehetősége megszűnt.

Az Országgyűlés - a közoktatási törvény módosításával felszámolta a tankerületi oktatásügyi központokat, ezzel - az európai gyakorlatban páratlan módon - az állami felügyeletet a közoktatásban.

Véget ért ily módon egy három éves időszak. Ez idő alatt jogszabályi felhatalmazás, vagy felkérés alapján szakvéleményünkkel segíthettük munkájukat. Tapasztalataink, felméréseink időnkénti összegzésével igyekeztünk elérni azt is, hogy a Művelődési és Közoktatási Minisztérium megbízható képet kapjon a magyar közoktatás helyzetéről.

Az eddigi tevékenységünk során az önkormányzatokkal, valamint más fenntartókkal és a nevelési-oktatási intézményekkel kialakult - szakmai alapokon és kölcsönös bizalmon alapuló - kapcsolatunk számunkra azt bizonyította, hogy a magyar tanügyigazgatás rendszerében a korábbiakban ellátatlan feladatokat sikerült - az érintettek megalégedésére megoldani.

Bízunk abban, hogy a majdan kialakuló új intézményhálózatban is lesz gazdája az állami felelősségvállalásnak. Olyan gazda, amelynek tevékenysége nem csorbitja sem az önkormányzatiságot, sem az intézményi autonómiát és óvja a hátrányos helyzetű intézményeket. Fontosnak tartanánk, hogy a gyakorta változó jogszabályok között is **kapjanak** majd eligazítást, szilárd és megbízható támaszt döntéseik szakmai megalapozásához.

Valamennyi munkatársunk azt kívánja Önöknek, hogy továbbra is töretlenül higgyenek munkájuk értelmében és mielőbb valósuljanak meg ennek a jelenleginél jobb feltételei.

Szíves tudomásukra kell hoznom, hogy a tankerületek jogutódja a törvénymódosítás értelmében az Országos Közoktatási Intézet, tehát problémáikkal forduljanak ide (Bp., 1051 - Dorottya u. 8. , tel.: 118 3899, fax.: 118 6384).

Őrizzenek meg emlékezetükben! Üdvözlettel:

Budapesten, 1995. október 10.

Bardocz Attila
megbízott igazgató

iskolai hírek

Tanácskozás az ifjúságvédelemről

Az Iskolaszék 1995. március 22-i ülésén döntött arról, hogy tanácskozást kezdeményez a veszélyeztetett fiatalok helyzetéről. A felhívás nyomán 1995. szeptember 6-án került sor a fórumra, melyen megjelent Tóth István polgármester, Tóth S. Jánosné gyámügyi előadó, Gólya Istvánné az I. sz. óvoda vezetője, Dr. Varró Imréné védőnő, Jenci Csabáné DÖNK-vezető, Melegné Vass Magdolna védőnő, Dr. Szabó Csaba gyermekorvos, Lakatos Gyula tanár, Hubert Zoltánné iskolai gyermekvédelmi felelős, Kovács István hivatásos pártfogó, Kuti József az Iskolaszék elnöke, Liszka János az Iskolaszék társelnöke, Pásztor László az OKS bizottság elnöke, Seszták Sándor iskolaigazgató, Kardoss Inre a Szoc. Bizottság elnöke, Tóth István TSK elnök.

Az Iskolaszék felhívása szerint a tanácskozás feladata: **"átfogó elemzés készítése a turai ifjúságvédelemmel kapcsolatban és megoldási javaslat kidolgozása. Célunk, hogy nagyobb figyelmet fordítsunk a veszélyeztetett fiatalok helyzetére a jelenlegi nehéz gazdasági helyzetben, valamint a deviancia megelőzése és a humán szolgálat - anyagi lehetőségektől függő - fejlesztése."**

Tóth S. Jánosné a veszélyeztetettség fogalmát határozta meg először. "Veszélyeztetettség minden olyan magatartás, cselekvés vagy mulasztás, folyamat vagy helyzet, amely miatt a kiskorú megfelelő erkölcsi, szellemi, érzelmi, testi fejlődése, gondozása, tartása, nevelése vagy oktatása a szülő környezetében nem biztosított, a kiskorú helyes irányú fejlődését károsan befolyásolja vagy gátolja."

"A veszélyeztetett kiskorúakról nyilvántartást kell vezetni. Minden intézmény nyilvántartja a veszélyeztetetteit, melyre azért van szükség, hogy ezekkel a kiskorúakkal többet kell foglalkozni, nagyobb intenzitással kell felvilágosítani, nevelési tevékenységet irányukba kifejteni. Összesítése ezeknek a gyámhatóságnál van, ahová az intézményekből beérkező jelzések összeadódnak." A veszélyeztetetteket anyagi, környezeti, egészségügyi és magatartásbeli ok szerint csoportosítjuk.

"Javító-nevelő munkára igen súlyos esetekben, csak a bíróság küldhet fiatalkorút. A pártfogó a Pest Megyei Gyermek- és Ifjúságvédő Intézet alkalmazásában álló személy, aki körzeti munkát végez a 16 községben."

"Legfontosabb nevelési feladata a családnak van. A szülők csak azokat a nevelési módszereket tudják alkalmazni, amelyeket ők maguk is kaptak szüleiktől, illetve mindazokat, amelyeket életük során megtanultak és környezetüktől elfogadva helyesnek tartanak. Sok esetben generációkon keresztül ismétlődik a veszélyeztetettség."

A gyámhatóság nyilvántartásában 115 veszélyeztetett gyermek szerepel. Ebből környezeti okból 16, magatartási okból 6, anyagi okból 93 gyermek van nyilvántartva. Az anyagi okból nyilvántartottak száma megegyezik a rendszeres nevelési segélyben részesített gyermekek számával.

Seszták Sándor szerint a hátrányos helyzetű gyermekek fogalmi meghatározása az iskolában eltér a jogi szabályozástól, illetve kiegészíti azt. "Oktatási-nevelési szempontból veszélyeztetett az a gyermek, akinek fejlődéséhez szükséges feltételeket szülei nem tudják, vagy nem akarják teljesíteni. Hátrányos helyzetű az a gyermek, akit a tanulmányi szempontból különböző tényezők gátolnak a tanulásban: lakásviszonyok, szülők iskolázottsága, stb."

"Fel kell mérni a családok helyzetét. A szempontok megvannak, és ennek alapján családsegítő szolgálat

létrehozására van szükség. A probléma felderítése után az egyház figyelmét is fel kell hívni. Az egyháznak fontos szerepe van, mert vallási eszközökkel, karitatív tevékenysége hívő emberekkel karöltve eredményes lenne. A családgondozó pedagógusok képzésére meg kell teremteni az anyagiakat. Egy sor pályázati lehetőség van, melyeket ki kell használni a programok szervezésére, mely elsősorban alapítványi keretektől tenné lehetővé a szakemberképzést."

Melegné Vass Magdolna tapasztalata szerint a szülő a csecsemőkorú gyermekét gondosan ellátja, de ahogy múlik az idő, s a gyermek eléri a 3-6 éves kort, a szülők gondossága csökken. "Komoly problémát jelent, hogy az utóbbi időben emelkedik a 15-16 éves korban szülő leányok száma. Ez azért is aggasztó, mert ezen szülők gyermeke már szinte a születése pillanatában hátrányos helyzetűvé válik." Felvetette már egy "titanácsadás" létrehozásának szükségességét, melyet pedagógus segítségével lehetne elkezdeni. A körzetben járva tapasztalta, hogy a tizenéves fiatalok főleg a nyári szünetben nem tudnak mit kezdeni a szabadidejükkel. Hasznos elfoglaltságot kellene biztosítani községi szinten.

"A községben folyik karitatív tevékenység, egyházi szervezésben (KALASZ). A kismamák szívesen veszik segítségként más kismamáktól összegyűjtött csecsemő- és gyermekruhákat. Ezt a későbbiekben is folytatni kell."

Dr. Szabó Csaba gyermekorvos elmondta, hogy az előző tanév során rossz tapasztalatokat szerzett az iskolai tanulók egészségügyi helyzetével kapcsolatban. A gyermekeknek csökkent a sport iránti igénye, s ez maga után vonja a különböző betegségek kialakulását. Véleménye szerint a veszélyeztetettség nem a kicsi gyermekeket, hanem a 14-18 éves korosztályt érinti. A tizenéves fiúk és lányok gondolkodása, életcélja nem életszerű. Céltalan lődörgéssel mulatják az időt. Az alkalmi együttlétekből komoly problémák származnak és számolni kell azzal, hogy a drog is felüti fejét ezen együttlétek során.

"Az emberek életének egészséges életfeltételeihez hozzátartozik a kultúra, oktatás és a sport. A kultúra intelligens, erkölcsös emberré, az oktatás képzettsé és a sport egészséges emberré nevel." A jelenlegi nehéz helyzetben ezt a három területet kellene az önkormányzatnak legjobban támogatnia. Közös iskolai mozilátogatás megszervezését javasolta, valamint családsegítő központ létrehozását.

Lakatos Gyula is megerősítette, hogy a 15-18 év körüli fiatalokkal van a legtöbb probléma, s ennek gyökerei a családoknál keresendők. "A cigány lakosság családszemlélete eltér a magyarokétól. A szülők majomszeretettel veszik körül gyermekeiket, nem nevelik tudatosan őket. A gyermekeknek családon belül nincs kialakult feladatuk. A szülők nehezen fogadják el a pedagógusok tanácsait, a kritikát nem viselik el."

Hubert Zoltánné a család szerepének a fontosságát hangsúlyozta. "A hátrányos helyzetű család gyermekén a tanár nem tud igazán segíteni, a családot kell nevelni." A családpedagógiai képzés terén még kezdeti lépések vannak. Anyagi megfontolásból körzeti családpedagógiai központ létrehozására van szükség. "A gyermekek kulturálódási igénye egyre szűkebb. Szinte ugyanazok a gyermekek sportolnak, mint akik színházi bérletet vásárolnak. A mozi visszaállítása jó lenne, mely a közösségi életet erősítené kulturált módon."

(A témával foglalkozó, "Ifjúságvédelem az iskolában és azon kívül" című írása a Turai Hírlap 1995. májusi számában jelent meg.)

iskolai hírek

Kovács István hivatásos pártfogó elismeréssel szól a tanácskozásról: "Az elmúlt 8 év alatt a hozzám tartozó 16 községben még ilyen szervezett és célirányos beszélgetés a veszélyeztetett helyzetű gyermekek ügyében nem volt."

A veszélyeztetettség prevenciójában egyik legfontosabb dolog, hogy egységes szempontok alapján történjen a kategóriák elosztása, valamint az információk megfelelő cseréje. Csak így lehetséges, hogy a szakemberek átláthassák az adott problémát, és megfelelő segítséget tudjanak nyújtani.

Tapasztalata szerint sok gyermek szenved személyiségzavarban, melyet csak többszöri pszichológiai vizsgálattal lehet felderíteni. Ajánlotta Negrea Vidia pszichológusnőt, aki ilyen eseteknek a specialistája.

"Külön hangsúlyozni kívánom a civil szervezetek segítségét, összefogását és integrálását a hivatalos szervekhez. Lelki gondozás, anyagiakkal való ellátás terén, jószívvel ajánlom a karitáshoz (KALASZ), mely Aszódon immár ötödik éve nagy hatékonysággal működik e téren is."

Indokolt egy pedagógus megbízása, aki a községben lévő gyermekvédelmi esetekhez naprakészen hozzászólhat, az érintett gyermekeket és azok családjait segíti.

Gólya Istvánné írásban nyújtotta be véleményét, melyben részletesen kifejtette, hogy az óvoda mindig kiemelt feladatként kezelte a gyermekvédelmet. Náluk, az ő vezetésével működik a Gödöllő körzeti munkaközösség, speciális gyermekvédelmi tanfolyamokat három óvónő is végzett.

Az óvodával szemben egyre több igény mutatkozik a fogyatékos gyermekek ellátására. Akiknek a normál gyermekcsoportokba való beilleszkedése nagyon nehéz. "Ilyen magas csoportlétszámok mellett az óvoda nem alkalmas az ő nevelésükre, így a már járó gyerekek esetében gyakori a konfliktus." Veszélyeztetett gyermek jelenleg nincs az óvodában, a hátrányos helyzetű gyermekek számát nehéz megítélni. A deviáns magatartás kialakulása főleg óvodáskor után következik be.

Pásztor László a napilapokból úgy értesült, hogy az országban mintegy 300 ezer fiatal veszélyeztetett. Véleménye szerint községünkben is többen vannak, mint amennyien nyilván vannak tartva. "A fiataloknak hasznos elfoglaltságot kell biztosítani. A piactéren nemcsak szórakozási lehetőség van, ezért ez a közeg veszélyezteti a fiatalok egészséges erkölcsi fejlődését." "A sportnál mintegy 150-170 gyermek sportol aktívan. Ez a községben élő fiatalok töredéke. A szervezést kell fokozni annak érdekében, hogy mind több fiatal vegye igénybe a sportolási lehetőségeket. Ehhez az anyagi feltételek adottak."

Jenei Csabáné szerint "a piactér megfelelő lenne a fiatalok számára ahhoz, hogy beszélgessenek, ismerkedhessenek. Azonban a piactéren működő bisztrókat meg kellene szüntetni és a területet parkosítani kellene." Bővíteni kellene a Művelődési Házban működő szakköröket, így több fiatal lehetne bevonni. A fiatalok szórakozási lehetőségének biztosítására befolyásoló tényező a környezet, ezt kell biztosítani elsősorban a számukra.

Kardoss Imre elmondta, hogy a drog csirái már 10-12 évvel ezelőtt is jelen voltak, de felszámolásuk országosan is eredménytelen. A veszély most nagyobb mértékben fenyegeti a fiatalokat. "Az iskolai oktatás terén a túlkoros, deviáns tanulók által okozott romboló hatás jelentős. Ezeknek a fiataloknak laza erkölcsi felfogásuk van, akik veszélyeztetik az iskolai csoportok mindennapi munkáját, életét."

Tóth István, a Sport Klub elnökének tapasztalata szerint a fiatalok körében nincs igény a sportra. (A Klubban csak 73 fiatal sportol aktívan.) Ennek az lehet a magyarázata, hogy nem folyik megfelelő testnevelés az iskolában. Jó testnevelés szakos szakember sokat tehetne e téren. A Sport Klub fogadja a fiatalokat, felajánlva a sportolási lehetőségeket.

Az elhangzottak után **Kuti József**, az Iskolaszék elnöke eredményesnek értékelte az első fórumot. "Elemzésre került a turai ifjúság helyzete, sok javaslat hangzott el a problémák megoldására. A résztvevők tájékozódhattak a más területen folyó ifjúságvédelmi és karitatív munkáról." Felhívta a figyelmet, hogy a későbbi tanácskozásokra már meg kell hívni a fiatalok képviselőit is, be kell vonni őket a döntések kialakításába.

A hozzászólások befejezéseként **Tóth István** felolvasta **Lukács András** plébános úr levelét, aki elfoglaltsága miatt nem tudott résztvenni a tanácskozáson. Levelének elején megjegyezte, hogy ezügyben az egyházat, vagy a helyi egyházközséget nem vonták be a hivatalos szervek. "Erőlködésünket elnézik, talán lesajnálják", de nem vették komolyan azt. "A hivatalos világnézet tanításával az egyházat lejáratták, annak elhalását a gyerekekbe - akik lassan felnőttek lettek - beleplántálták. Hogy szavunkra olyan kevesen hallgatnak, ez a megméltalmazott talaj az egyik legfőbb ok." A továbbiakban az erkölcsi alapok hiányát emelte ki. "Nem a körülmények javításával lesz jobb az ember. Hanem a jobb, igényesebb ember fogja formálni jobbra, szebbé, elviselhetőbbé környezetét." "Ez a belső nevelés Isten nélkül, Krisztus parancsa nélkül nem megy." "Sajnos sem kormányunk, sem nevelési intézményeink nem döntöttek el, hogy KELL-E, SZÜKSÉGES-E, HASZNOS-E A KERESZTÉNY NEVELÉS, ERKÖLCS. Soha ennek az igénynek komolyan hangot nem adtak, vagy ha beszéltek róla, minden más eszközzel ha nem is akadályozták, de igyekeztek hatástalanná tenni. /Iskolavíták, a TV szabados, durvaságra nevelő filmjei, beleértve az ártatlannak gondolt mese-krimiket, mese-horrorokat./ Sajnálom a gyerekeket, meg a megtevesztett, előítéletekkel korlátolt felnőtteket, akik szellemi korlátoltságban, a világ dolgaiban való bizonytalanságban, a vallás kínálta értékek iránti bizalmatlanságban élnek és nőnek fel."

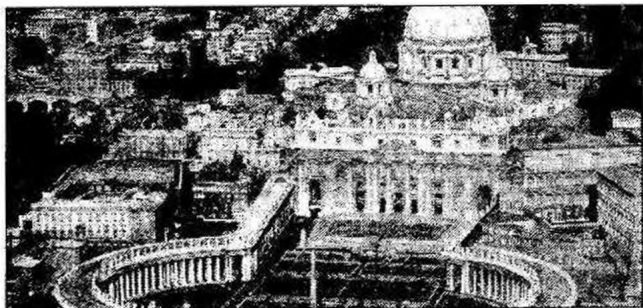
Tóth István polgármester a tanácskozás lezárásaként elmondta: "Örül az elhangzott javaslatoknak, megoldási lehetőségeknek. Játsszótér létesítése kapcsán probléma a vandalizmus elleni felügyelet biztosítása. Óvodai szünetben a játszóhelyek megnyitása részleges megoldás lehetne e téren. A művelődési előadónak jó elképzelései vannak a jövőre nézve. A képviselő-testület meg fogja vizsgálni a pszichológus beállításának lehetőségét, és a timitanácsadó megszervezését. A lelki segélyszolgálat a telefonellátottság hiánya miatt nem biztosított. Egyetért azzal, hogy a fiatalok számára fórumot kell biztosítani, de előbb a felnőtteknek kell látniuk a problémákat és annak várható következményeit. A családsegítő szakember alkalmazásának lehetőségét a Képviselő-testületnek meg kell vizsgálnia. Véleménye szerint e tanácskozást több is fogja követni, mert rendszeres találkozás kell a szakemberek részére, ahol kicserélhetik tapasztalataikat és megbeszélhetik a megoldási lehetőségeket." Záró gondolatként **Mécs László**: Vád és védőbeszéd című verséből idézett néhány versszakot.

Tóth S. Jánosné - Kuti József

EGYHÁZKÖZSÉGI HÍRADÓ

☀ "Római virágszedés" ☀

Ifjúsági hittanosok zarándoklata az Örök Városban

Miután fájo szívvel, de élményben gazdagon elhagytuk Velencét, Róma felé indultunk. Augusztus 2-án, szerdán reggel egy hosszú és fárasztó éjszakai buszozás után megérkeztünk az "Örök Város"-ba. A kereszténység története és az antik Róma elevenedik meg a zarándokok és a turisták előtt.

Szálláshelyet abban a Szent István Zarándokháznál kaptunk, amelyet 1967. augusztus 20-án adtak át rendeltetésének. A ház Fáy Erzsébet adományából és a külföldi magyarság hozzájárulásaiból valósult meg. A házat és a kápolnát az alapítás óta itt élő és dolgozó pap-szerzetes, Prokop Péter festményei díszítik.

Első utunk a Vatikánba vezetett, ahol résztvettünk az általános pápai kihallgatáson. Ezeknek a szerdai audienciáknak a színhelye a VI. Pál pápa által építtetett és később róla elnevezett 7000 férőhelyes aula, amely a híres olasz építész, Pierluigi Neris tervei alapján készült. II. János Pál pápa minden zarándokcsoportot annak saját anyanyelvén köszönti. A jelenlevő magyar zarándokokat a Szentatya magyar szavakkal buzdította az ökumenizmusra való törekvésre a II. Vatikáni Zsinat szellemében. A pápánál tett látogatásunkat követően gyalog indultunk egy rövid városnézésre, és az egész délutánt azzal töltöttük.

Másnap, csütörtökön visszatértünk a Vatikánba, hogy a Szent Péter Bazilikával részletesen megismerkedjünk. Ebben nagy segítségünkre volt Salamon László ferences atya, aki korábban 17 évet töltött itt. Vállalta, hogy végigkialauzol minket Róma nevezetességein.

A Vatikán hat évszázad, 1377 óta a pápák lakóhelye. A római korszakban a Vatikánra építtették a hatalmas Néró-cirkuszt. Néró alatt feszítették keresztire szent Péter apostolt. Testét a közelben temették el és több mint 250 évvel később Constantinus császár nagyszerű bazilikát emeltetett a sirja fölé. A bazilika azonban oly mértékben megrongálódott az idők folyamán, hogy restaurálását lehetetlennek tartották. II. Gyula pápa (1503 - 1513) volt az, aki elkezdte az új bazilika építését megbízva Bramante építész a tervek elkészítésével és a 176 év munkát igénylő nagy vállalkozás beindításával. Ennyi év leforgása alatt újabb és újabb tervek követték egymást, míg végül Michelangelo tervei alapján 1593-ban elkészült az új bazilika.

A bazilika főbejárata felett található az "Áldások erkélye", itt jelentik be minden új pápa megválasztását, aki innen áldja első "Urbi et orbi" (városra és világra) áldását. Az előcsarnokra, a bazilika öt hajójának megfelelő, öt ajtó nyílik. Az úgynevezett Szent Kaput csak minden 25 évben egyszer nyitják ki. A pápa Karácsony vigíliáján, különleges szertartás szerint ünnepélyes körmenetben vonul a kapuhoz, háromszoros térdhajtás és három kalapácsütés után, elmozdítják a kaput, és a pápa elsőnek lép be. A jubileumi év végén a kaput ismét különleges ünnepélyességgel zárják be. A Michelangelo által készített kupola alatt található a főoltár, pontosan Szent Péter sirja felett. Az oltár felett emelkedik Bernini fantasztikus baldachinja. Négy bronzból öntött spirális oszlop tartja. Az alázatos galileai halász igazi megdicsőítője mégis a méltóságteljesen az ég felé emelkedő kupola, amely egy 120 m magas, 42 m átmérőjű színes mozaikkal díszített tökéletes félgömb. A jobboldali hajó első kápolnájában, az oltáron csodálhatjuk meg Michelangelo Pieta c. főhéher márványszobrát, amely Szűz Máriát, a Fájdalmas Anyát ábrázolja ölében tartva keresztéről levett fiának holttestét. A bazilika 14 kápolnája között az altemplomban találjuk a Magyar kápolnát. A bazilika méretei megdöbbentőek. Belső tere 15.160 m² (márványkövezetén kb. 260 átlagos lakótelepi lakás férne el), belső hossza 193 m, ez a keresztény világ legnagyobb temploma. Főhajójának márványpadlózatáról leolvashatjuk a világ 21 leghíresebb keresztény templomának méreteit, köztük az Esztergomi Bazilika a 15. helyet foglalja el. A bazilika előtti tér Bernini munkája, aki 10 év alatt megalkotta Európa legszebb terét, a hatalmas tér egy trapéz alakú és egy elipszis alakú részből áll, ez utóbbi két oldalát négysoros oszlopocsarnok veszi körül. Az oszlopocsarnok két félkörben elhelyezkedő szárnya olyannak tűnik, mintha a templom kitárt karjai lennének, amelyekkel át akarja ölelni az egész emberiséget. A tér közepén két impozáns szökőkút között található egy obelisz, melynek csúcskeresztjében őrzik Krisztus keresztjének egy kis darabját.

Befejezve a monumentális épületben tett barangolásunkat a következő gondolat fogalmazódott meg bennem (és talán másban is). Ha valóban minden ima, amely a szívet Istenhez emeli, úgy gondolom, Róma ősi kövei, melyekhez annyi keresztény vértanú vére tapadt a legszebb, a legősibb tudás imái, Istent dicsőítő, őszinte, hitvalló imák.

Lajos Lilla

(Előző számunkban egy elírás történt. A Cserkésztábor a Zemplénben c. cikkben az "alkalmazott bennünket" kifejezés helyett az ELKALAUZOLT BENNÜNKET a helyes. A Kedves Olvasóktól és a cikk írójától ezúton kérünk elnézést.)

EGYHÁZKÖZSÉGI HÍRADÓ

KALÁSZ

TEVÉKERYSÉG TURÁN

RUHAGYÚJTÁS

A KALÁSZ-fiatalasszonyok csoportja október 5-6-ra ruhagyűjtést hirdetett. A zsákok bontását és a szétosztását eredetileg csak október 7-re tervezte, de a vártnál sokkal nagyobb mennyiségű ruha gyűlt össze a műv. ház kistermében. Szinte lehetetlen volt a rengeteg szép holmi rendezése, sok zsákot nem is tudtunk az osztás napjára kibontani. Október 7-én a ruhák nagy részét elvitték. A következő héten délutánonként még nagyon sokan jöttek és válogattak. Tudjuk, olyanok is vittek ruhákat, akik nem igazán vannak rászorulva, de kiküldeni, kizavami senkit nem akartunk. Mert azért tudjuk, hogy szerencsére azok voltak többen, akiknek szükségük van a ruhákra. Így az általunk eredetileg megcélzott réteget segíthettük. Sokan kérdezték, mikor lesz újra ruhaosztás. A következő akciót is időben jelezni fogjuk.

Köszönjük a Plébános úrnak, hogy szentmiséken biztatta a gyermekeket és felnőtteket a ruhagyűjtésbe való bekapcsolódásra, a rászorulók megsegítésére. Köszönjük mindenkinek, aki akár apotlkodással, akár adománnyal segített.

A megmaradt néhány zsák ruhát Arlóra küldtük el, ahol igen nagy a szegénység.

KALÁSZ-NAGYMAMÁK KÖSZÖNTÉSE

Október 1-én, vasárnap délután 4 órakor a plébánia tetőterében a KALÁSZ-nagymamákat köszöntöttük. Megköszöntük, hogy sokat segítettek a karitasztábornak elszállított termények gyűjtésében. Szentén sok KALÁSZ-nagymama dolgozott azért, hogy az április 22-én Turán megrendezett Egyházmegyei Kalásztalálkozó jól sikerülhessen.

A KALÁSZ-kislányok verssel, énekkel köszöntötték a nagymamákat, a KALÁSZ-fiatalasszonyok teát főztek és süteményeikkel kínálták őket. Eddigi eredményes együttműködésünk arra biztatott minket, hogy munkánkhoz további segítségüket kérjük. A turai KALÁSZ-csoportok megalakulása óta első alkalommal voltunk együtt.

Ocsvainé

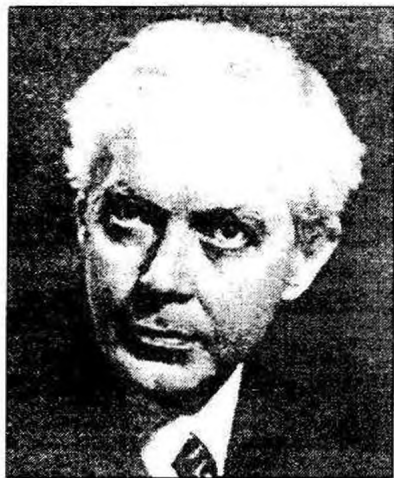
A TURAI SZENT MARGIT KARITASZCSOPORT MEGALAKULÁSA

Október 20-án a plébánián Hollik István a Karitasz igazgatója szervezetének működéséről tartott tájékoztatót. A karitaszmunka legfontosabb mozzanata a "másokra figyelés". Hollik úr arról beszélt, hogyan tudunk a rászorulókra segíteni, melyek a lelki segítségnyújtás lehetőségei, hogyan vegyük észre, mire van szüksége a másoknak.

A KALÁSZ-fiatalasszonyok terve - hogy bejelentkezik a Váci Egyházmegyei Karitaszba - október 20-án megvalósult.

Karitaszcsoportunk vezetője Szovicsné Koleszsa Erika, pénztárosa Tóth Péter Lászlóné lett. A Karitasz igazgatója tanácsadásról, segítségéről biztosította csoportunkat.

50 éve halt meg Bartók Béla

Bartók Béla - a 20. század nagy magyar géniusza, 1881. március 25-én született Nagyszentmiklóson, Torontál megyében. Édesapja maga is zenekedvelő ember volt. Gordonkán, zongorán játszott és zenekart szervezett a község zeneértő műkedvelőiből. Édesanyja jó zongorista. Környezete már korán zenei élményekhez szoktatta a gyermek Bartókot. Első zongoraleckéit 6 éves korában édesanyjától kapta. Gyermekként született első szerzeményei. 1892-ben egy iskolai ünnepélyen lépett fel először nyilvánosan. Pozsonyi tanulmányai jelentősen elősegítették zenei fejlődését. "Akkoriban a magyar vidéki városok közül Pozsonyban volt a legélénkebb zenei élet" - állapítja meg később Önéletrajzában. Érettségi vizsgája után a budapesti Zeneakadémiára iratkozott be. A századfordulón országosan magasra csapott a nemzeti lelkesedés és a Habsburg-gyűlölet, s ez a fiatal Bartókot is magával ragadta. Magyar ruhát viselt, éles Habsburg-ellenes kijelentéseket tett, családjában nem tűrte a német nyelv használatát. Nemzeti öntudata még Dohnányival, zongoratanárával is szembeállította. "Kell, hogy minden ember, midőn férfivá fejlődött, megállapítsa, minő ideális cél érdekében akar küzdeni, hogy eszerint alakítsa egész munkálkodásának, minden cselekedetének mineműségét. Én részemről egész életemben minden téren mindenkor és minden módon egy célt fogok szolgálni: a magyar nemzet és a magyar haza javát." Zenéjében is magyar hangot keresett. Bartók magyarságának útja a társadalmi haladás és az európai zenekultúra felé vezet. Eközben művészpályája nemzetközi méretekben is biztatóan kezdett kibontakozni. 1907 januárjában kinevezték a Zeneakadémia tanárává. Ekkoriban ismerkedett meg a

magyar népzenevel, ahogyan azt a parasztság megőrizte és életben tartotta. Ettől kezdve zeneszerzői, tudományos és művelődéspolitikai tevékenysége elválaszthatatlan a zenefolklorától. Rendszeres gyűjtő tevékenységének kezdetéhez Kodály első gyűjtései és dolgozatai adták az indítást. 1909-ben megnősült, Ziegler Mártát vette feleségül. Közben az Európába kitekintő fiatalabb nemzedék tagjaiból itthon is kezdett megszerveződni az új zene híveinek tábora. Megalakult az Új Magyar Zene-Egyesület (UMZE); Bartók és Kodály tervet dolgoztak ki állandó hangversenyzenekar szervezésére. Egyre merészebben megszólaló kezdti műveinek fogadtatása többnyire értetlen vagy kereken elutasító volt. Bartók az eredménytelenségek láttán visszavonult a koncertezésről, műveivel sem lépett évekig a nyilvánosság elé. A háború kitörését követő években forrott egyé, magasabb szintű, már-már internacionalista politikai meggyőződés korábbi hazafias lelkesedése és szomszédaink iránti baráti szellemű érdeklődése. "1917-ben a budapesti közönség magatartása határozottan megváltozott műveimmel szemben" - adja hírül az Önéletrajz az önkéntes belső emigráció feloldását *A fából faragott királyfi* sikeres operaházi előadása kapcsán. 1918. 1920 elején Berlinben fényes sikereket aratott. Mégsem volt kedve ittel megtelepedni, mert a népzene Kelet-Európához kötötte. Végül mégis itthon maradt, mindvégig a meghurcolt Kodály mellett állt.

Világhíre és megbecsülése 1920-as berlini hangversenyeitől kezdve rohamosan növekedett. A külföldi sikerek nyomán itthon is kezdték újra "felfedezni". Művei mind gyakrabban szóltak meg. Népzenei tudományos tevékenysége során, a változott körülmények között, a gyűjtött anyag rendszerezését és publikálását tűzte napirendre. 1921-ben készült el Kodállal közös publikációja, az *Erdélyi*

népdalok, és saját összefoglaló kötete, *A magyar népdal*. Időközben 1923-ban másodszor nősült, tanítványát, Pásztor Dittát vette feleségül. 1926-ban egész sor zongoramű hagyta el műhelyét, köztük a *Szonáta* és az *I. zongoraverseny*. Az ezek után következő művek újabb konstruktív tendenciákat mutatnak, nemcsak a barokk zene és Sztravinszkij műveinek tanulmányozását, hanem új gondolatvilág és újonnan rendeződő kifejezőeszközök felsorakoztatását is. A népzenei ihletés már az 1926-os zongoradarabok egy részében is új módon nyilvánul meg. A két *Rapszódia* (1927 és 1928), a *Hisz magyar népdal* (1929) valamint a sokasodó énekkari feldolgozások mind ezt az új módot jelzik, a korszak legnagyobb alkotása, *Cantata profana* udvaraként. 1927-28 fordulóján járt Bartók először az Egyesült Államokban; hangversenyek és előadások sorozatában láthatjuk az újabb magyar zenei törekvéseket. "Az én igazi vezérszámom azonban, amelynek - mióta csak mint zeneszerző magamra találtam - tökéletesen tudatában vagyok: A népek testvérré válásának eszméje, a testvérré válás minden háborúság és minden viszály ellenére." 1934-ben Bartók abbahagyta a Zeneműv. Főiskolán a (mindig súlyos tehernek érzett) tanítást. A Magyar Tudományos Akadémiára osztották be a népzenei gyűjtés lejegyzése és rendezése végett. 1936 március 3-án foglalta el helyét M. T. Akadémia tagjai sorában. Zeneszerzői érdeklődése ezekben az években újból erősen a gyermekvilág felé fordult. Bartók széles látókörű művészi és tudományos humanizmusa úgy ekkoriban mind nyíltabb és közvetlenebb harcos politikai állásfoglalásra, ahogyan a reakció és a fasizmus erői az emberi haladás ellen felsorakoztak. Tudománya, művészete érveit és eszközeit mindig is sorompóba állította eszmei védelmében. Ezentúl még szigorúbban elkülönítette magát a hazai hivatalos köröktől. A német fasizmussal 1934-ben támadt első összeütközése; ekkor szólították fel először "árja" származásának igazolására. Ellenszenva a fasiszta rendszerekkel szemben annyira fokozódott, hogy 1937-ben már nem ment Olaszországba nyaralni, nem írt németül, s az olasz és a német rádióban tiltatták művei előadását. Egyre határozottabban formált öntött benne az a terv, hogy hazáját a háború idejére elhagyja. Édesanyja 1939 decemberében bekövetkezett halálával az utolsó idekapcsoló kötelék is elszakadt; 1940-

50 éve halt meg Bartók Béla

ben nyugdíjaztatta magát főiskolai állásból; az év tavaszán tájékozódó utazást tett az Egyesült Államokban, végül 1940 októberében - okt. 8-án tartott búcsúhangverseny után - feleségével együtt az Egyesült Államokba utazott. Amerikai útját sem végleges emigrációnak szánta:....csak a legszükségesebb holmiját vitte magával, de utolsó budapesti lakását még hosszú ideig fenntartotta. Az Egyesült Államokban sohasem érezte otthon magát; csak azt akarta kívánni, hogy a háború befejezése és a hazai állapotok konszolidációja újból biztosítsa nyugodt munkáját. Akkor akart "hazatérni, de végleg!". Amerikai tartózkodásának különösen első éve megélhetési gondok elé is állították. 1924 április elejétől kezdve helyzetét betegség súlyosbította. Betegségét, a polycythémiát, sokáig nem ismerték fel; 1943 elején teljesen munkaképtelenné vált. 1943 szeptemberében visszatért (Yehudi Menuhinnek komponált). Gyógyulása nem bizonyult véglegesnek, számos felkérésnek már nem tudott eleget tenni. 1945 nyár végén állapota hirtelen válságosra fordult és 1945 szeptember 26-án New Yorkban a West Side Hospitalban meghalt. Ifjúkorának nemzeti élményei tüzték Bartók elé zenei stílusa magyarrá formálásának célját. A zeneszerzői megoldás keresése közben, 1904-ben véletlenül hallott népdalfordulatok újszerűsége vonzotta a népzenehez, s az új hangját kereső zeneszerzőből rövidesen igazít zenefolkloristává vált. Rendszeres gyűjtéshez 1906-ban kezdett. A magyar zenefolklor történetében döntő fordulatot hozott Kodály és Bartók bekapcsolódása

a kutatásba. A dallamtalan szöveggyűjtemények és a dilettáns nótagyűjtők, vagy félig képzett népdal-lejegyzők korát már akkor felváltotta a néprajzi szakszerűség, amikor Vikár Béla 1896-ban először gyűjtött népzenei fonográf-felvételekkel. De a népzenei leletek igazi

jelentőségére csak képzett zenészek munkássága vethetett fényt: a gyűjtött anyag pontos lejegyzését, rendezését és a tervszerű további kutatást is csak magas fokú zenei iskolázottsággal lehetett megoldani. - A kortársak kiemelik Bartók gyermekkorától megmutakozó gyűjtő, rendszerező hajlamát, érdeklődését a természettudományok iránt. Munkásságát is az adatok szenedélyes felkutatása, az anyag teljessé tételére való szüntelen törekvés, aprólékos megfigyelés és minden részletre kiterjedő rendszerezés jellemzi. A legmostohább körülmények között járta fáradhatatlanul az ország eldugott településeit, gyűjtötte a népdalok ezreit. Végső számukat Szabolcsi Bence mintegy 8000-re teszi. Gondossága kiterjedt az anyag rendezésére és közlésére is. Minden megállapítását sokszor, óvatosan ellenőrizte, s csak akkor hozta nyilvánosságra, ha helyességéről kétségtelenül meggyőződött. Már folklorista pályájának elején belekezdett a magyar mellett a szomszédos népek népzenejének feltárába is. "Kezdetül fogva tisztában volt vele, hogy a szomszéd népek zenéjének ismerete nélkül a magyart sem ismerhetjük meg igazán. S mivel gyűjteményük kevés vagy semmi, ez a tennivaló is ránk vár" (Kodály) Az összehasonlító zenefolklorának, egyben a népzenei kutatás nemzetközi együttműködésének volt fáradhatatlan harcosa az 1910-es évek kezdetétől egészen élete végéig. A zenefolklor kutatása megismertette Bartókot a magyar parasztság és szomszédai életével, történelmi, szociális és politikai problémáival is. A népzenevel az eleven emberi közösség életmegnyilvánulásaként bánt. Ez az élmény fordította szembe (már az 1910-es évek óta) a magyar polgári társadalom nacionalista elfogultságával. Már az első világháború előtt is, de még inkább a háborús években alapvető meggyőződéssé érett benne "akkor lehet csak igazán intenzív a parasztszene hatása valakire, ha az illető a parasztszenét ott, a helyszínen, a paraszttal közösségben átélte." A népzene tanulmányozásának ez a módja vezette arra a felismerésre, hogy "népi dallamaink mindegyike valóságos mintaképe a legmagasabbrendű művészi tökéletességnek. Kicsinyben ugyanolyan mesterműnek tekintem, mint e nagyobb formák világában egy Bach-függő vagy Mozartsonátát. Az ilyen dallam klasszikus példája egy zenei gondolat páratlanul tömör, minden feleslegest elkerülő kifejezésének". (Magyar népzene és új

magyar zene, 1928.) Másik ágon azonban életműve a zenetörténet nagy hagyományából, az egykorú zene-művészet egyetemes fejlődésének szerves részeként bontakozott ki. Zeneszerzői pályáját csak a két tényező: népzene és műzene állandó és szerves kölcsönhatásaként érthetjük meg. A népzenei hatások felvételére éppen saját

belső feloldódása érlette meg a századforduló, s vele együtt Bartók zenéjét. Számára azért volt döntő a népzenevel való találkozás, mert pozitív irányt és példát adott az önmagában negatív folyamatnak, termékenyen segítette lebonyolódását. A népzene és a korszerű műzene lehetőségeinek állandó összemérése eggyétvöze mind magasabb szintézzé - eszmevilágának ebben az alkotásban való szüntelen magakifejtése és megújodása: ebben áll Bartók művészetének lényege. Kortársai zenéjével nem állt olyan egyszerű és közvetlen kapcsolatban, zeneszerzői munkássága más módon, más körülmények között folyt, mint azoké. A nyugati nagyvárosok egyik művészi csoportosulásához sem tartozott. Viszonylagos elszigeteltségében műveiket is rendszerint később ismerte meg, így eredményeik is megszürebben jutottak el hozzá. Bartók gyermekkorától a német klasszikus és konzervatív romantikus zene hagyatékán nevelkedett, mint zenekedvelő múlt századi polgárságunk zöme. Főiskolai éveinek élményei azonban felébresztették természetének azt a vonását, amely élete végéig az új, az igazabb és jobb művészi megoldás kutatására sarkallta. Személyes gondjává vált a Liszt és Erkel utáni magyar zenészművészet megoldhatatlannak látszó dilemmája: a választás a korszerű világpolgárság vagy a provinciális magyarság között. Bartók látta legvilágosabban, hogy mennyire nem kielégítő a népies magyar műzene anyagának és az újromantika tech-

50 éve halt meg Bartók Béla

nikájának, eszközeinek az egybeolvasztása. Az ellentétben való látás és formálás Bartókra mindvégig jellemző. 1923 és 1926 között Bartók nem komponált. Ebben a több mint két éves szünetben készítette elő zeneszerzői munkájának teljes tartalmi és formai revízióját. A mesterség eszközei Bartók művészetében mindig tartalmi, esztétikai célok szolgálatában álltak; így újbóli kimunkálásuk valójában a művészi jelentérendszer felújításához, változtatásához, továbbfejlesztéséhez és kiegészítéséhez vezetett. Alkotó tevékenységének újjászervezése tudatos elhatározásból fakadt. Ezt bizonyítják cikkei, előadásai és nyilatkozatai, amelyekben 1920-tól kezdve leírta saját zenéje jellemvonásait, kapcsolatát a népzenevel és kortársaival. "Mennél érettebb lesz az ember, úgy tűnik, annál inkább felmerül benne az a kívánság, hogy eszközeivel takarékoskodjék, hogy egyszerűbb legyen." (Interjú, 1941) 1923 után Bartók érdeklődése megújult a barokk zene iránt. Művészetének autonóm belső fejlődéstörvényei voltak az elhatározások, a külső hatások csak ezek érvényesülését segítették elő. A népzenei alap kiszélesedése és általánosabb értelmezése a népzene és műzene minden addiginál szorosabb egybeforrottságát is megeremti. Az utolsó két évtized műveiben érik meg valójában a népzene és műzene olyan egysége Bartók zenéjében, amelyről korábban ő maga mint a népzenei alapú alkotásmód legfelső fokáról írt: a népzene anyanyelvi természetességű átvétele. Ha a befejező kor alkotói töprengésének legmélyét, legbenső tar-

talmi rétegét kutatjuk, legjobb kalauzunk a természetpoézis átalakulása. A második nagy korszakban az első korszak társadalmi problémái is magasabb fokú megoldásra kényszerítették Bartókot. A legnagyobb gond: a társadalomban való élés lehetőségének vagy lehetetlenségének válaszüjtja. A művek az ellentétet valahogyan így fogalmazzák: természeti rend és tisztaság vagy társadalmi nyomor és embertelenség. Humánus megoldást ez a sarkítás nem lát, de tükrében a természet "objektív" embertelensége tisztának, logikusnak és csábítóan mutatkozik a társadalom szándékos, esztelen és mocskos embertelenségéhez képest. Ebben a korszakban két olyan kapocs maradt meg, amelyek nem engedték Bartókot kiszakadni a társadalomból. Az egyik a gyermekvilág. A gyermekkorok élménye

jelentette egyúttal a másik társadalmi kapcsolatot, a falu népet is. A nép a parasztság kultúrája volt Bartók számára

a 30-as években a társadalomnak az a rezervátuma, amely egyúttal a természetet is jelentette. A népzene készítette elő Bartók válságának társadalmi megoldását is. Hogy Bartóknak műveiben is kifejezett szorongása nem csupán az egyéni, szemléletes világfájdalom pesszimista rémképe, hanem a gondolkodó ember indokolt (és sok kiváló kortársával közös) aggodalma az emberiség sorsáért, azt éppen a küzdelmeken túl kibontakozó megoldás hitének erősödő hangja tanúsítja a legszebben. A társadalommal való kiengesztelődés éppen abban az időben kezdődött meg műveiben, amikor a háborús borzongás és a fasiszta embertelenség a legmagasabb fokára hágott.

Bartók életműve legalább annyira jellemző az, hogy egyenes vonalban tör felfelé, mind magasabb szintű megoldásokat teremt és így sokkal kevésbé visszahajlás, mint inkább leszűrődés jellegű. Kevés művész életében és művében olyan megbonthatatlan a szellemi arculat, emberi magatartás, tudományos meggyőződés és művészi alkotás egysége, mint Bartókéban. Kölcsönösen ösztönzik, jellemzik és magyarázzák, soha meg nem hazudtolják egymást. Életműve ezzel messze túlnő a puszta zenei érték kategóriáin. Az emberi magatartás és művészi hitvallás ilyen magasrendűen etikus összeforrottsága zenéjét a 20. század első felének egyik leghumánusabb művészi megfogalmazásává emeli. (Összeállította: Seres Márta és Seres Tünde)

A következő esztendőben, 1996-ban ünnepeljük

**Bartók Béla turai gyűjtésének
90. évfordulóját.**

Ebből az alkalomból megemlékezést és egy kiállítást szeretnénk rendezni Bartókról, életpályájáról, középpontban a népdal-, s azon belül a turai gyűjtéssel. Kérjük Kedves Olvasóinkat, ha tudnak arról, hogy elhunyt családtagjaik, ismerőseik adatközlők voltak Bartók számára (esetleg tényekkel, emléktörődékekkel tudnak szolgálni), akkor levélben vagy személyesen a következő címen jelentkezzenek:

**Bartók Béla Művelődési Ház
2194. Tura, Bartók tér 3.
Fáradozásukat előre is köszönjük!**

turai népszokások

(Tallózás Schram Ferenc Turai népszokások c. könyvéből Fónagy Attiláné turai könyvtáros segítségével)

Dömötör (okt. 26.) a *Vasas Szempéterkor* kiüszött patkányok e napon hagyják el a házat, ahogy a terminusuk volt. November 1. A sírokat már előzőleg rendbe hozták, délután *proseccio* is volt a temetőben, nagy szégyen lenne arendetlen sír. Ha a síron kidőlt volna a kereszt, apával húznak a földbe keresztet. Szokták csipkebogyóból is kirakni, ezt még ott is, ahol egyébként áll a síremlék. A lányok-menyecskék egész nap feketébe vannak öltözve, misére is úgy mennek. Ilyenkor úgyszólván csak az ősziróza virágzik, azt kötik rá kör alakban összefogott fűzfavesszőre: a koszorú nagyon ritka. Az öregasszonyok, miután halottaiknál lerótták a kegyeletet, a keresztnél gyülekeznek, s ott énekelnek, amíg csak a gyertyák csonkig nem égnek, 11-12 óráig. A temetői keresztet az asztalos készíti, régen a koporsóhoz adta *ráadásnak*, még régebben parasztok maguk faragták. A régieket kicserélik kőkeresztre, illetve síremlékre. Amikor a sírkövet felállítják, rajta hagyják a fakeresztet is a síron, idővel elkorhad. A mai öregek szerint legrégebb a *csurgó kereszt*, amely, azt a formát adta, mint a tető. A fiataloké sárga volt, öregeké fekete, de ezeket a festett színeket hamar lemossa az eső. A *csurgó kereszt*nél is régebb a maguk készítette kereszt, csapolt formája, ha elhagyjuk a vízszintes szárát, megegyezik a fejféával. A régi keresztéken csak a nevet és a halálozás dátumát találjuk, legfeljebb *itt nyugszik* bevezetéssel, amiből sokszor csak *itt ny.* fért rá. Később még valami vigasztaló mondást is fűztek hozzá, a temető vallomása alapján legrégebb az *A. B. F. R. A.* (a boldog feltámadás reménye alatt) betűk lehetnek. A *Béke poraira*, *Béke hamvaira* feliratok sem ritkák. Valahol megjelölik a síremléket állító nevét is. Majd minden síremléken az *Allította a szeretet* olvasható, vagy a *Jézus szíve*

irgalmazz neki. Ezt néha versbe is foglalják :

Mielőtt nyugalomra hajtottam fejem
Jézus szívébe ajánlom lelkem -

A kőkereszt felállításakor gyakran sirt is körülvették cemen-
tel, esetenként deszkával, ezt zöldre festik, hogy ki ne kaparják
a tyúkuk. Vannak név nélküli régi keresztfák is, melyekről
minden festés hiányzik, vagy talán nem is volt rajtuk.

Ma már öngyilkosokat sem temetnek a temető árkába, mert
beszentült őket is a pap, de más szertartás nincsen, és csak egy
lobogót kapnak.

A gyerekek temetője külön van, itt a keresztre csak nevet és
életkort írnak. Olyan, halva született gyereket, akit *nem ért a*
keresztvíz, valamelyik elhunyt hozzátartozója mellé temetnek.

Mindenszentek előtti napon *bütölik a halottakat*, van aki csak
szárazat eszik, azt is csak egyszer, más meg éppen kenyérral-
vízzel is csak egyszer él. Aki csak teheti, másnap, halottak
napján is, elmegy misére, ilyenkor visznek magukkal kenyeret,
babot, tojást, hagymát, kölest, esetleg még más adományt is,
régen mindenki hétfélét vitt. A harangozó mise után szétosztja
az ajándékokat a szegények között. Kenyeret sütni egész
halottak hetében tilos, meret egész évben megpenészednek.
Zöldséget kiásni vagy elvermelni sem jó, meret megrohadna.
Káposztát *taposni* (eltenni) szintén nem jó, mert meglágyul.

A községben sok libát tartottak, de a Márton-napi (nov. 11.)
ludat mégsem ismerték.

Országszerte ismeret időjárásról szóló mondaságok fűződnek
Erzsébet (nov. 19.) és Katalin napjához (nov. 25.). Ha
Erzsébetkor hó esik, azt mondják *megrázta Erzsébet a pendőt*.
Katalin pedig karácsony ellentétes rámutató napja: Katalin
kopp, karácsony lotty. Ilyenkor a bálók, mulatságok
megelénkültek. Ezt az időszakot hívják *kis farsangnak*, nagyon
sok esküvő volt ilyenkor.

András-napkor (nov. 30.) férfialsónadrágot (régen gatyát) kell
a lánynak a párnája elé tennie, s megálmódja, ki lesz a férje, de
csak akkor, ha elalvás előtt kilenc miatyánkot elmond. A
nagyon öregek szerint ezt még egész napi böjttel is meg kellett
toldani, mert csak ha *bütölt* Szt. András tiszteletére, akkor
mutatta meg a szent jövendő férjét.

Vankóné Dudás Juli Díj

amelyet az Alapítvány Kuratóriuma
ebben az évben

SZILÁGYI GÁBORNÉ MÚZEUMVEZETŐNEK

adományozott

Galgamácsa, 1995. június 24-én

Sára Sándor nyilatkozata lapunknak Önálló életét élhesse minden közösség

Turán is tisztelettel emlékeztek meg államalapító királyunkról. A Bartók Béla Művelődési Ház szabadtéri színpadán Zelnik József, a Magyar Kulturális Szövetség elnöke mondott ünnepi beszédet, majd a képviselő-testület Turáért emlékérmeket adományozott Bagó Mihályné, Szász Sándorné és Pásztor Józsefné nyugalmazott pedagógusoknak, valamint kortársuknak, Lukács Vilmos villanyszerelőnek. A nagyközség első díszpolgári címét a falu szülötte, Sára Sándor filmrendező és operatőr, a Duna Televízió elnöke vehette át. A műsorban közreműködött a művelődési ház ifjúsági néptáncsoportja - körükben táncolt Skuczi László, aki augusztus 20-án Bagon, Hévízgyörkön, Aszódon és Gödöllőn is szerepelt - valamint az ifjúsági hittanások közössége. A Szent István-napi megemlékezés a katolikus templomban orgonahangversennyel fejeződött be. Tóth Péter László kántor karmagya, valamint Tusor Péter és Sára Balázs muzsikált.

-Jó érzés, hogy gondoltak rám és jó érzés, hogy a munkámat figyelemmel kísérik - mondta lapunknak adott nyilatkozatában az elismerésről Sára Sándor, majd így folytatta. -Persze én is mindig visszajárok Turára, mert itt él anyám és itt vannak a rokonaim. De filmjeim is kötődnek Turához. Már egy főiskolás etüdömet, a Szendre báró leányát - ami egy ismert népballada feldolgozása - itt készítettem, s forgattunk itt részleteket a Tízezer nap és a Feldobott kő filmekhez. A II. Magyar Hadseregről készült sorozatban is nagyon sok turai megszólalt, ahogyan a francia hadifogságról készült dokumentumfilmekben szintén, tehát visszajárok így is.

-A díszpolgári címet megköszönve említette, hogy ebben az épületben nagyjította első felvételeit. Hogyan történt ez?

-Úgy kezdődött, hogy elhatároztam, jelentkezni fogok a főiskolára, de akkor még nem készítettem egyetlen fényképet sem, mert az akkoriban elég drága mulatság volt. Egy osztálytársam gépével exponáltam az első kockákat, majd mivel a kulturothozban nagy élet zajlott, mindenféle szakkör is volt, mondtam, hogy szervezzünk egy fotókört. Meg is szerveztem. Áthúztam a szakkönyveket, kamerát, nagyítógépet, vegyszereket vettünk, néhány lelkes barátommal elkezdtük a munkát, s azt hiszem, azóta is elég jól működik a

szakkör.

-Ön olyan televízió élén áll, amelynek műsora eljut a külföldi magyarsághoz. E felelős posztról mit érez a legfontosabb feladatnak?

-Az összetartozás erősítését és annak az elismerését, hogy minden közösség, függetlenül attól, hogy milyen országban és hol él, saját, önálló életét

A Duna Televízió elnöke Tura első díszpolgára

A szerző felvétele

élhesse. Úgy is szokták ezt kifejezni ma, hogy autonómiát kapjon.

-Az egyetlen központból irányított társadalmi-gazdasági rend lebontásában fontos része volt a lokálpatriotizmusnak. Vajon milyen szerepük lehet a jövőben a kisközségeknek, melyek ehren tartják ezt a magatartást?

-A helyi közösségek mindig működtek, kivéve talán az elmúlt évtizedeket, amikor elég szerencsétlen módon - hogy ilyen enyhe szavakat mondjak - szétverték azokat. Egy-egy faluban volt gazdakör, keresztény kör, legénykör, működtek mindenféle egyesületek, így legeltetési egyesület, hegyközség és sorolhatnám tovább. Az embereknek tehát módjuk és lehetőségük volt beszólni saját életükbe, sorsukba, s ez alapvetően fontos volt és lesz, mert ez alapköve minden demokraciának.

-Ön szerint képesek lesznek átörökíteni elődeink hagyományait az új közösségek?

-Remélem, hogy igen, mert ha egy nép nem éli meg nagyon pontosan és mélyen a történelmét, tehát a múltját, akkor az sem a jelenet, sem a jövőjét nem tudja jól meghatározni.

Balázs Gusztáv

A

GÖDÖLLŐI SZOLGÁLAT

című lapban olvastuk

SÁRA SÁNDOR
életével és munkásságával kapcsolatos cikkek
a Turai Hírlap
régibbi számaiban olvashatók:

1993. JANUÁR
1993. FEBRUÁR
1993. JÚNIUS
1993. NOVEMBER

PROGRAMAJÁNLAT

B. B. Műv. Ház Turai

**december 15-én 10.30 ó-kor
és 15.00 ó-kor**

DÉLELŐTT RENDEZÉSKÖZMŰVÉSI ÓRA
AZ 1. ÉS 2. ÉVFOLYAMNAK, DÉLUTÁN KÜLÖN
ELŐADÁS AZ ÓVODÁSOKNAK ÉS MINDEN
ÉRDEKLŐDŐNEK A:

GARABONCIÁS EGYÜTTSESEL

VÁLOGATÁS WEÖRES SÁNDOR, GAZDAG ERZSI,
KESZELI FERENC, ARANY JÁNOS, STB.
MEGZENÉSÍTETT VERSEIBŐL.
A GYEREKEK MAGUK IS AKTÍV RÉSZTVEVŐI AZ
ELŐADÁSNAK, PL. MEGSZÓLALTATHATJÁK A
HANGSZEREKET.

JEGYÁR: 130 Ft

december 15-én 18.00 ó-kor

KÖZMEGHALLGATÁS!!!

- 1./ AZ ÖNKORMÁNYZATISÁG FEJLŐDÉSE VAGY
VISSZAFEJLŐDÉSE
- 2./ 1995. ÉVI ÖNKORMÁNYZATI BESZÁMOLÓ
- 3./ HOSSZÚTÁVÚ SZEMÉLTÉLHELYEZÉSI LEHETŐSÉGEK
- 4./ HOGYAN TOVÁBB? /FALUFEJLESZTÉS/
- 5./ AKTUALITÁSOK /TELEFON, KASTÉLY/

ÉRDEKLŐDÉSÜKRE SZÁMÍTUNK!

december 17-én 10-15 ó -kor

**KARÁCSONYI
KÉZMŰVESFOGLALKOZÁS**

- BETLEHEMKÉSZÍTÉS
- KARÁCSONYFADÍSZ KÉSZÍTÉS
- APRÓ AJÁNDÉKOK BŐRBŐL

A FOGLALKOZÁST VEZETI:
DOLÁNYI ANNA ÉS SERES TÜNDE

OLLÓT, KÉST, RAGASZTÓT, STB.
HOZZ MAGADDAL!
ALAPANYAGKÖLTSÉG: 50 FT/ FŐ

december 23-án 16.00 ó-kor

A MŰV. HÁZ ÉVZÁRÓJA!

- ÜNNEPI KÖSZÖNTŐ
TÓTH ISTVÁN, POLGÁRMESTER
 - A MŰV. HÁZ CSOPORTJAINAK MŰSORA
GYERMEKNÉPTÁNC
VEZETŐ: DOLÁNYI ANNA
IFI HITTANCSOPORT, CSERKÉSZCSAPAT
 - VEZETŐ: BARCZI ZSOLT
IFJÚSÁGI NÉPTÁNC
 - VEZETŐ: SKÚCZI LÁSZLÓ
SZÍNJÁT SZÓ
 - VEZETŐ: DILIGENS KÁROLYNÉ
GYERMEKBALETT, MAJORETTE
 - VEZETŐ: NÉMETH MARIANNA
NAPRAFORGÓ FOTÓSZAKKÖR
 - VEZETŐ: TAKÁCS PÁL
 - VENDÉGEK BEMUTATKOZÁSA
 - VIDEOÖSSZEÁLLÍTÁS AZ ÉV ESEMÉNYEIRŐL
SZERKESZTŐ: BENKE ISTVÁN
 - FOTÓKIÁLLÍTÁS AZ ÉV ESEMÉNYEIRŐL
FOTÓ: SERES CSILLA,
NAPRAFORGÓ FOTÓSZAKKÖR
 - TÁNC HÁZ A GALGA ZENEKARRAL
- ## JÓTÉKONYSÁGI ELŐADÁS!
- A BEVÉTELT A MŰV. HÁZ CSOPORTJAINAK
TEVÉKENYSÉGÉRE FORDÍTJUK.

december 28-án 18.30 ó-kor

ELŐSZILVESZTERI BULI A

KGB ZENEKARRAL!
A KISVÁROS C.

FILMSOROZAT ZENÉJÉNEK ÉLŐ BEMUTATÓJA A
SOROZAT BEFEJEZŐ RÉSZÉNEK NAPJÁN.
RÉGI KARTHAGO SLÁGEREK!

JEGYÁR: 300 FT /ELŐVÉTELBE IS/

december 29-én 19.00 ó-kor

VIDÁM TÉLI ESTÉK

RENDEZŐ: VIGYÁZÓ KÖR

A múzsa esőkje

Ó FÉNYES NAP...

Ó fényes Nap, te égi király,
Szikrázó külsőddel az égen, ragyogva jársz.
Kis felhőcske mellett lássunk vidámnak,
S adj boldog perceket a világnak.

Ez a varázslatos pillanat nagyon jó,
Azt hiszem, erre nincsen nagyszerűbb szó.
Énekel, énekel vidáman egy csalogány,
És egyszeriben elillan a bú, s a magány.

Felséges Nap, te tündöklő király,
Sugaraidtól elillan a szomorú magány.
Mindenki dalol, mint a madár,
És körülötted ünnepel az egész világ.

1995.

Pásztor Szilvia

EGY BOSSZÚÁLLÓHOZ

Figyelj rám, te jég szívű lélek!
Senkinek meg nem bocsátasz, hiába kérlek.
Várd majd sorsod, mikor eljő az ítélet,
S egy ember sem fog küzdeni érted.
De Nem!
Nem hagyhatom, hogy így végezd.
Hiszen a rossz figyel minden lépted,
S arra bátorít, hogy őt szolgálj,
Ne pedig a jót, ne pedig a mást.
Talán eljő az az idő is, mikor megértesz engem,
Majd sírva panaszolod el bűneidet nékem.
De remélem többé nem szolgálod a gonoszt,
S majdani barátaiddal megtagadod azt.

1995.

Pásztor Szilvia

EGY ÉLETÜNK VAN...

Egy életünk van és több lehetőségünk.
Vigyázzunk rá vagy rontjuk egészségünket.
Súlyos betegek, kik vértől hálnak el,
Életüket adnák és sorsukat cserélnék fel.

De van aki szándékosan rontja magát,
S drog: cigaretta, ital által választja a halált.
Szomorú, hogy sok ember nincs uralma felett,
És azt sem veszi észre, ha más szenved.

Ha a Nap elsötétülne piszkos kormok miatt,
Utódaink hogy léteznének e romlott ég alatt?
S ha még az Ózonfolt is nőne, egyre nőne,
Az élet egyensúlya sorba összedőlne.

Soha nem gyógyulna meg ez a beteg Föld,
És minden olyan lenne, mint a nagy üres köd.

1995. Pásztor Szilvia

Ujvári számunkban nyitottuk meg a rovatot amatőr költők és írók számára. Abban reménykedtünk, hogy nem győzzük oldalakkal a jelentkezők bemutatkozásait. Mi még mindig lelkesek és bizakodók vagyunk, bár a remélt "overszhatag" elmaradt.

Pásztor Szilvia volt az egyedüli bátor verselő, aki a rovatot megkezdő személy után a nagyközönség elé mert állni műveivel. Köszönjük, és továbbra is várjuk jelentkezését! Bizunk benne azonban, hogy mások is - ismét szeretnénk hangsúlyozni, akár név nélkül is - küldenek egy-egy alkotást szerkesztőségünkbe. Leveleimünk a hátoldalon!

(A szerkesztőség)

Szeretettábor Püspökszilágyon "Törekedjete a szeretetre!" (Pál apostol)

A Humanitás Alapítvány a Gyermekekért már másfél évtizede tevékenykedik 3 megye területén. (Jász-Nagykun-Szolnok, Nógrád és Pest) Korábban team-ként végezte karitatív tevékenységét, 3 évvel ezelőtt a bírósági bejegyzés után vált hivatalos civilszervezetté. Az alapítvány legfontosabb feladatának tekinti a hátrányos helyzetű gyermekek sokoldalú segítségét, felzárkózásuk elősegítését. Ennek érdekében - egyéb rendezvényei mellett - a nyári és a téli időszakban szeretettábort szervez, ahol elsősorban a rászoruló gyermekek tölthetnek el néhány napot a szeretet, a törődés és a vidámság jegyében. Ezévből a nagy nyári tábornak Püspökszilágy adott otthont, ahol a katonai kiképzőközpontban közel 300 fős tábort szervezett meg az alapítvány. Nógrád megyéből 10-en, Szolnok környékéről 28-an, Pest megyéből pedig 118-an élvezhették azt a 9 napot, amely sok érdekes foglalkozással, izgalmas játékkal, új kapcsolatok és barátságok születésével tette a résztvevők számára felejthetlenné a tábort. A legnépesebb csoport a miénk volt, hiszen Turáról 30-an érkezünk ide, köztük számos Galgással, de magunkkal vittünk egy 46 fős erdélyi csoportot is, akik az iskolánk testvéreiként látogattak el hozzánk. Szlovákiából is jöttek 10 gyermekek. Tábornyitó ünnepségünkön táborvezetőnk elmondta, hogy ez a tábor csak azért fogadhatta ezt a nagylétszámú csapatot, mert sokan adtak anyagi segítséget. Különböző pályázatokon mintegy 300 e Ft-ot nyert az alapítvány, az önkormányzatok is sokat segítettek. (pl. Budaörs 150 e Ft-tal, Valkó 5 e Ft-tal, Tura 6 e 250 Ft-tal.) Ezen kívül sok magánvállalkozó sietett még segítségünkre közöttük Turáról Szilágyi József és György Lászlóné sokezer Ft-os kenyér és pékáru kiszállításával. A Galgamenti Termelőszövetkezet díjtalan fuvar biztosított két alkalommal. A tábor egyik nagy célkitűzése volt ezen a nyáron megtanulni és előadni Antoine De Saint - Exupéry: A kis herceg című mesejátékát. A darabban a sok szereplő között, csaknem valamennyi turai gyermek is helyet kapott, hiszen közülük nem egy a komédiások szinkör tagjai. A darabot a nyílt napon mutattuk be elsőként vendégeinknek, ahol részt vettek támogatóink, közöttük Sztán István ezredes úr is, aki a tábor részére térítésmentesen biztosította a szállást és a vele járó szolgáltatásokat. Több iskolaigazgató, polgármester érkezett e napon táborunkba. Sajnos mi egy kissé szomorúan vettük tudomásul, hogy Turáról nem érkezett egyetlen vendég sem. A tábor szervezői arra is gondoltak, hogy a sok játék és sportolási lehetőség biztosítása mellett azoknak a gyermekeknek nyújtanak segítséget, akiket az iskolák javítóvizsgára köteleztek. Az egrü pedagógiai főiskola hallgatói szaktárgyi korrepetálásokat szerveztek az arra rászoruló gyermekek részére. Örömmel mondhatom el, hogy ezek között nem volt turai gyermek! A táborozás egyik nagyon szomorú, de mélységesen megható eseménye volt az az engesztelő szentmise, amelyet - két pap segítségével - a püspökszilágyi István atya celebrált Varga László, az alapítvány kuratóriumának elnöke lelki üdvéért. A szentmisén valamennyi táborlakó részt vett. A legnehezebb a búcsúzás volt. Sok új barátság született a táborozás napjaiban és bizony nem volt könnyű máris megválni egymástól. - Majd irjatok! Én imi fogok neked már holnap! Ne feledkezz meg rólam! - ilyen kiáltásokkal búcsúztak el egymástól a szemiket törölgető új jóbarátok. Reméljük, hogy mindazt a szépet és jót, amit a tábor nyújtott a gyermekeknek további életük mindennapjaiban hasznosítani fogják! Köszönetet mondunk mindenkinek, akik a tábor létrejöttét segítették! (Fülöpzi András)

SPORT SPORT SPORT SPORT

KERÉKPÁRTÚRA

Tura Nagyközség Önkormányzatának Oktatási Kulturális és Sportbizottsága 1995. október 21-én kerékpártúrát rendezett, melyre meghívók szétküldésével, és plakátok elhelyezésével invitálta a jelentkezést. A gyülekezés 9 órakor volt a turai sportpályán, a lelkesebbek azonban már 1/2 9 körül megjelentek. A létszám regisztrálása után - a résztvevőket igazolvánnyal látták el - kb. 9.30 órakor történt az indulás. Mivel a jelentkezők száma a vártnál jóval kevesebb volt, így az egyik útvonalat törölni kellett. Végül is két útvonalat indult a túra: 1. Tura - Vácszentlászló - Valkó - Gödöllő - Bag - Tura (hosszabb kör) 2. Tura - Vácszentlászló - Zsámbok - Tura (rövidebb kör) Először a hosszabb körön indulók keltek útra, majd kb. húsz perc múlva a rövidebb körösök. A túrázókat gépkocsik biztosították. A hosszabb körön indulókat három autó kísérte, melyek közül az első a felvezető volt, a második az egészségügyi biztosítást hivatott ellátni, végül a harmadik zárta a sort utánfutóval felszerelve, mint biztosító - esetleges kerékpár meghibásodás -, ill. fáradtság esetén pihenési lehetőséget adva - a kerékpárok szállítására. A lelkes

és igen fegyelmezett kerékpárosokkal a valkói emelkedő leküzdéséig több pihenőt tartottunk (ilyenkor lehetőség nyílt az autókban lévő üdítőkbl, vízből, citromos teából a műanyagflakonok feltöltésére és közvetlen fogyasztásra is). A cél ugyanis nem az egymással való versenyzés volt, hanem az, hogy egymást segítve mindenki saját öröme teljesítse a távot, legyen büszke magára a teljesítményéért. A máriabesnyői nagy pihenő előtti utolsó erőgyűjtést az Agrártudományi Egyetem parkjában ejtettük meg. Pontosan a déli harangszóra érkezünk a templom melletti parkolóba, ahol szendvicsekkel, frissítővel és citromos teával, várták az erős szembeszéllal megbirkózott túrázókat. Miután mindenki kipihente magát, 3/4 I körül továbbindultunk - a túra útvonalától eltérően KÖZKÍVÁNATRA! - Domony-völgybe. Kellemesen eltöltött félóra után - több pihenő beiktatásával - már Bagot céloztuk meg. Itt a művelődési háznál vártuk be a többieket, s ismét mód nyílt a készletek feltöltésére. A turai sportpályára 15 órára érkezünk, boldogan és felszabadultan. Felszabadultan azért, mert semmilyen kellemetlen esemény

nem zavarta meg az útvonal teljesítését, mindenki egészségesen és ép kerékpárral ért haza. A rövid körösök közül - 12 óra körül érkeztek meg - néhányan már az ebéd elfogyasztása után hazamentek, de visszajöttek, mert kíváncsiak voltak a másik útvonalon történetekre. A hosszabb körön résztvevőket is remek ebéddel (babgulyás) vendégtelték meg, majd a "fáradtabbak" levezetesként még fociztak egyet. Az ebéd utáni beszélgetés során már a következő túra időpontja felől érdeklődött minden résztvevő. Ez erőt adhat a következőkben, mert erre a kis csapatra már biztosan számíthatunk, ők már részt fognak venni a túrán, de reméljük azok a társaik, barátaik is, akikkel megosztották élményeiket. Végezetül, de nem utolsó sorban - a teljesség igénye nélkül - köszönet azoknak, akik bármilyen formában és minőségben hozzájárultak ahhoz, hogy ez a túra létrejöhetett, személyi elfoglaltságot és anyagi áldozatot vállaltak. A legnagyobb köszönetet ezen embereknek azok adták, akik megtisztelték őket a kerékpártúrán való részvételükkel.

T u r a, 1995. november 21.

Tóth I.

SPORT SPORT SPORT

Vizsgára készülnek a karatékák hosszú, több hónapos előkészület után. E nem mindennapi, kemény sportág gyakorlóit a klub fennállása óta első ízben tehetnek hivatalosan övvizsgát Balogh Sándor 1. danos mester előtt. Ebből az alkalomból kérdeztem Guttman János sempai-t, aki február óta irányítja a munkát.

- Kérem mondjon néhány szót terveiről, elképzeléseiről! Mik foglalkoztatják ma leginkább?

- Leginkább célokom a KYOKUSHIN KARATE népszerűsítése. Hosszú munka eredményeképpen sikerült elérni, hogy a turai klub önállóan működhessen. Szeretném, ha a környező településekről is minél többen látogatnák az edzéseket, és így kialakulna egy állandó létszám, mellyel képviselhetnék a klubot különféle rendezvényeken.

- Kik tehetnek most vizsgát, s mik annak feltételei?

- A KYOKUSHIN karatának az egyik legszigorúbb és legkeményebb a vizsgarendszere. Az első vizsgát minimum 4 hónapos és - hangsúlyozom - rendszeres felkészülés előzi meg. A feketeöv megszerzéséig 10-12 év aktív edzés szükséges. Az a karatéka tehet vizsgát, aki elsajátította a vizsga anyagát és az erőnléti követelményeknek is megfelel.

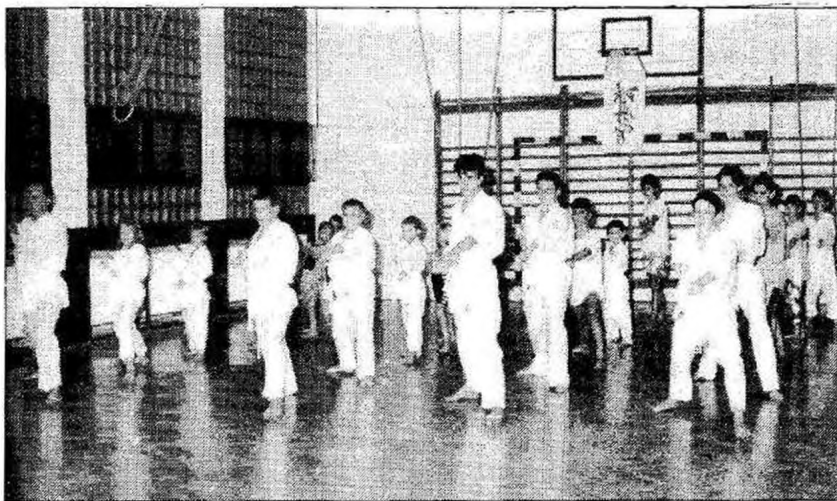
- Ön mióta foglalkozik a karatéval? Milyennek látja gyermekeink felkészültségét?

- Több mint 12 éve rendszeresen - heti 4 alkalommal - edzek. Úgy érzem, hogy akik vizsgát tehetnek, azoknak minden esélyük megvan a fokozat megszerzéséhez, de ezt nem én vagyok hivatott eldönteni, hanem a vizsgáztató.

- Milyen korosztályt vár az edzőterembe?

- Hat éves kortól, felső korhatár nélkül várom az érdeklődőket!

T. J.

SPORT SPORT SPORT SPORT

KÉZILABDA:

Női IFI

Vecsés - Tura 27 - 17 (13 - 5)

Ljd.: Szécsényi Mária 12,

Tóth Eszter 5

Tura - Súlysáp 12 - 16 (7 - 9)

Ljd.: Szécsényi Mária 8

Verőce - Tura 16 - 8 (10 - 3)

Ljd.: Székely Andrea 4

Női felnőtt

Vecsés - Tura 16 - 18 (8 - 8)

Vandornyikné Sára Ilona 6,

Szécsényi Mária 3

Tura - Uri 18 - 15 (10 - 4)

Ljd.: Nagy Tünde 6,

Szécsényi Mária 4

Verőce - Tura 22 - 15 (10 - 11)

Ljd.: Nagy Tünde 4,

Szécsényi Mária 3,

Szucsikné 3

Tura - Martonvásár 17 - 23

(7 - 11)

Ljd.: Szécsényi Mária 4,

Petrovicsné 4

A férfiak

hiányzó eredményeit
az őszi zárótáblázatokkal
együtt a következő számban
adjuk közre.

LABDARÚGÁS

Öregfiúk

Veresegyház - Tura 13 - 0

Tura - Isaszeg 1 - 3

Gól: Kerek Mihály

Kistarcsa - Tura 4 - 0

Tura - Kartal 0 - 10

Erdőkertes - Tura 0 - 2

Gól: Szilágyi Péter, Kuti László

Tura - Hévízgyörk 1 - 1

Gól: Kátai Gábor

Váczentlászló - Tura 4 - 0

Tura - Mogyoród 1 - 0

Gól: Kuti László

Aszód - Tura 2 - 2

Gól: Szilágyi József, Tóth László

Felnőtt

Gyömrő - Tura 2 - 0 (0 - 0)

Tura - Dabas 2 - 1 (2 - 0)

Gól: Püsztai József, Győri Tibor

Taksony - Tura 5 - 0 (2 - 0)

Tura - Örkény 1 - 2 (0 - 0)

Gól: Egyed János

Ráckeve - Tura 1 - 2 (0 - 2)

Gól: Püsztai József 2

Tura - Nagykáta 1 - 1 (1 - 0)

Gól: Egyed János

GEAC - Tura 4 - 1 (2 - 0)

Gól: Láng József

Tura - Maglód 1 - 1 (0 - 1)

Gól: Egyed János

Halásztelek - Tura 1 - 1 (0 - 0)

Gól: Győri Tibor

IFI

Gyömrő - Tura 2 - 3 (2 - 2)

Gól: Pécsi István 2,

Bagó Anikó

Tura - Dabas 1 - 3 (0 - 1)

Gól: Sukaj Zsolt

Taksony - Tura 3 - 0

Tura - Örkény 2 - 0 (0 - 0)

Gól: Szilágyi József, Pécsi István

Ráckeve - Tura 2 - 2 (1 - 0)

Gól: Sallai Zoltán 2

Tura - Nagykáta 6 - 3 (3 - 1)

Gól: Tóth Akos 2,

Pécsi István 2,

Pászti Anikó,

Szilágyi József

Nagykőrös Toldi - Tura 0 - 1

(0 - 0)

Gól: Pécsi István

Tura - Maglód 6 - 5 (3 - 1)

Gól: Tóth Akos 3,

Csoma Gábor,

Pászti Anikó,

Soós István

Halásztelek - Tura 4 - 2 (2 - 0)

Gól: Pálinkás Sándor 2

Serdülő I.

Tura - Mogyoród 12 - 0 (6 - 0)

Gól: Kuti László 3,

Hubert Norbert 2,

Gólya Tamás,

Jónás Sándor,

Diós Gábor,

Diós Dániel,

Bata István, öngól 2

Pécel - Tura 0 - 2 (0 - 0)

Gól: Gólya István,

Hubert Norbert

Tura - Aszód 2 - 0 (0 - 0)

Gól: Gólya István, Jónás Sándor

Kerepes - Tura 0 - 2 (0 - 1)

Gól: Kuti László, Gólya István

Tura - Veresegyház 1 - 3 (0 - 2)

Gól: Diós Dániel

Kistarcsa - Tura 0 - 4 (0 - 2)

Gól: Diós Gábor 3,

Gólya Tamás

Iklad - Tura 0 - 2 (0 - 2)

Gól: Gólya István, Jónás Sándor

Hévízgyörk - Tura 0 - 6 (0 - 2)

Gól: Gólya István 3,

Jónás Sándor 2,

Diós Dániel

Tura - Kartal 7 - 1 (4 - 0)

Gól: Jónás Sándor 2,

Nádasi István 2,

Gólya István,

Hubert Norbert,

Gólya Tamás

Serdülő II.

Tura - Hévízgyörk 9 - 1 (5 - 1)

Gól: Matos Tamás 3,

Kátai István 2,

Gólya István 2,

Drégeli Ádám 2

Tura - Isaszeg 6 - 0 (3 - 0)

Gól: Matos Tamás 2,

Gólya István 2,

Diós Dániel, Nagy Szilárd

Veresegyház - Tura 0 - 3 (0 - 1)

Gól: Matos Tamás 2,

Kátai István

Erdőkertes - Tura 0 - 2 (0 - 0)

Gól: Nagy Szilárd, Szénási Dezső

Tóth M. Imre

községi sportügyi előadó

ANYAKÖNYVI ADATOK:**Születés:**

Balogh Tünde	(1995. 09. 30.)
Cseh Balázs	(1995. 10. 12.)
Faragó Nikolett	(1995. 10. 19.)
Jamrik Máté	(1995. 10. 10.)
Lajtos Dániel	(1995. 09. 16.)
Mácsai Kinga	(1995. 09. 08.)
Meleg Márk	(1995. 09. 08.)
Medveczki István	(1995. 10. 02.)
Nagy Sándor	(1995. 08. 28.)
Pecze Katalin	(1995. 09. 19.)
Sára Péter	(1995. 10. 05.)
Tóth Katalin Kitty	(1995. 09. 06.)
Varga Vanda	(1995. 09. 14.)

Házasságkötés:

Beke József - Tóth Józsefné
Dóczi Csaba - Oroszi Erzsébet
Gregus Róbert - Oláh Ibolya
Káta Dezső - Szénási Sándorné
Kovács Zoltán - Laczkó Zsuzsanna
Rácz József - Koreny Ildikó
Sápi Árpád - Lukács Judit
Sóti Kornél - Pecze Tímea
Szilágyi Ferenc József - Békefi Ildikó
Tóth József - Szomszéd Szilvia

Halálozás:

Baranyi Rudolfné	(64 éves) Fráter u. 9.
sz.: Farkas Ilona	
Basa Istvánné	(81 éves) Madách út 15.
sz.: Győri Ágnes	
Csehó Pálné	(75 éves) Bartók tér 19.
sz.: Pusztai Mária	
Dolányi László	(77 éves) Szegfű út 8.
Horváth Emőke	(22 éves) Park út 33.
Juhász Istvánné	(61 éves) Galgah. út 2.
sz.: Polgár Mária	
Kis Józsefné	(91 éves) Szegfű út 13.
sz.: Maczkó Anna	
Kis Sándor	(80 éves) Közt. út 6.
Kuti Jánosné	(87 éves) Szent I. út 62.
sz.: Szilágyi Mária	
Lukács Andrásné	(82 éves) Szent I. út 62.
sz.: Benke Anna	
Pásztor Mihály	(73 éves) Munkácsy út 9.
Rácz Gábor	(75 éves) Széchenyi út 14.
Szigeti János	(82 éves) Mária út 1.
Szilágyi Sándor	(70 éves) Park út 22.
Tóth József	(88 éves) Hatvani út 8.
Tóth László	(64 éves) Kossuth út 3.
Tóth László	(36 éves) Báthori út 11.
Tóth Sándorné	(85 éves) Arany J. út 49.
sz.: Pázmándi Mária	
Tóth G. Sándorné,	(53 éves) Báthori út 9.
sz.: Kósa Rozália	
Vers Imréné	(66 éves) Alsóerdősor 12.
sz.: Benke Erzsébet	

**Hirdetési és reklámlehetőség
a Turai Hírlapban:**

1/ 1 oldal:	6.000 Ft
1/ 2 oldal:	3.000 Ft
1/ 4 oldal:	1.500 Ft
1/ 8 oldal:	750 Ft

**Hirdetésfelvétel a Műv. Házban és a
Polgármesteri Hivatalban!****PÁLINKAFŐZÉS**

**Korszerű szerzőzde
pálinkabérfőzést vállal.
Szállításról szükség esetén
gondoskodunk.**

*Szentmártonkálta,
Bacsó Béla u. 66.*

új! @ új!

Tel. szám: 06-29-462-155

A Turai Hírlap vásárlási helyei:

Nagyközségi Könyvtár, Posta, Piactér (Átsné), Takarékszövetkezet, Vasúti hírlapárus, Éliás Zoltán (Tura, Petőfi tér 7.), Mini Presszó (Honvéd utca), Sláger ABC (Zsámboki út), Pékség, Napsugár élelmiszerüzlet (Régi vásártér 15.), Samu Gazda mezőgazd. boltja (Szt. István út 82.)

Turai Hírlap - közéleti havilap -

Kiadja a Turai Nagyközségi Polgármesteri Hivatal

Felelős kiadó: Tóth István polgármester

Megb. szerk.: Seres Tünde

Szerkesztőségi tag: Seres Márta

Számítógépes munkatárs: Sára István

5. évfolyam 10-11. szám

Nytsz.: B/BHF/567/P/91.

Levélcím: PH. 2194 Tura,

Műv. Ház 2194 Tura, Bartók tér 3.

Készült: 600 példányban a RO-LA Kft.

nyomdaüzemében Valkón

Felelős vezető: Rózsavölgyi Sándor